

Domoljub

V Ljubljani, 19. oktobra 1938

Leto 51 • Štev. 42

Pisana družba

Zdi se nam potrebno, da napišemo nekaj vrstic za naše bralce o pripravah za bližajoče se volitve. Dosedanji poslanci, ki so bili izvoljeni za časa Jeftičevega režima, so bili poslani domov. Razpisane so nove volitve, ki se bodo vršile po vsej Jugoslaviji dne 11. decembra. Novo izvoljeni poslanci se bodo prvokrat zbrali v Belgradu dne 16. januarja prihodnjega leta. Stranka Jugoslovanske radikalne zajednice, katere predsednik je dr. Milan Stojadinović in za Slovenijo dr. Korošec bo postavila po vsej državi svoje volilne kandidate. Dosedanja vlada, v kateri so bili v zadnjih treh in pol letih dr. Stojadinović, dr. A. Korošec in dr. M. Spaho, bo pač lahko mirno stopila pred ljudstvo in položila račun o dosedanjem svojem delu. Ljudstvo bo prav gotovo odobrilo dosedanje delo in izreklo še nadaljne zaupanje. Dosedanja vlada z veseljem gre na volitve, ker se pač zaveda, da ji pred volivce ne bo treba stopiti praznih rok, ampak bo pač lahko pokazala na velike uspehe v notranji in zunanji politiki.

Razpis volitev je pa vzbudil v vseh tistih taborih, ki so bili nasprotni JRZ in seveda tudi sedanji vladi, veliko vznemirjenost in razburjenost. Voditelji raznih opozicijskih strank in stranci pač slutijo, da jim gre za nohte, kakor morda še nikdar dosedaj, od kar se bavijo s politiko. Voditelji in predsedniki vseh mogočih strank in stranci, kakor n. pr. nekaj tako vsemogočne in tako zelo državotvorne JNS, dalje stranke in stranke vseh vrst komunistov in socialistov, nadalje fašistične stranke Ljotiča, pač predobro vedo, da jih bodo volivci postavili na hladno ter napravili za prave politične mrliče. Ljudem, volivcem iz leta 1932 in leta 1935 so še prav dobro v spominu tedanje volitve; dobro se spominjajo, da so jih tirali na volišče, kakor se tira živina v klavnico, kako so jih proglašali za protidržavne in protidinastične ljudi, s katerimi je treba enkrat za vselej obračunati. Dobro se spominjajo tistih hudih let, ko so JNS-arji sedeli na vladi in kako so vihteli biče nad vsakim, ki se je drznil le nekoliko drugače misliti, kakor so oni ukazovali. — Še so našim ljudem dobro v spominu šenčurski dogodki, dogodki v kamniškem, loškem, konjiškem okraju in sploh povsod po vsej Sloveniji. Ker so JNS-arji pač tako brihtni, da dobro vedo, da volivci še vsega tega niso pozabili, zato se boje volitev in se tresejo kakor šiba na vodi. Kakor išče utopljenec zadnjo bilko, da bi se je oprjel in morda na ta način vendar le rešil gotove smrti, tako tudi nekdanji strahovalci slovenskega naroda iščejo ono odrešilno bilko, na kateri se mislijo rešiti. Prav dobro vedo, koliko je ura bila, da namreč v političnem življenju ne pomenijo veliko, zato so že vespovsod iskali znamenje, da bi se jih kdo usmilil. Nekateri so

že pribežali v JRZ, tudi drugi bi radi, pa jih ne marajo. Ker vidijo, da nihče ne mara zanje, so pa končno sklenili, da padejo ponižno na kolena tudi pred tistega Mačka, katerega so po vrsti zapirali, kot veleizdajalca, kot protidržavnega človeka, ki samo ruši državo. Samo v zadnjih letih so izlili cele golide gnjovice nanj. V zadnjih dneh se je začelo veliko romanje čudežno spreobrnjenih jenesarjev v Zagreb naravnost k dr. Mačku.

Celo sam predsednik JNS general Zivkovič bo šel, kakor je sedaj položaj, na listo dr. Mačka, torej tistega dr. Mačka, ki ga je dal zaradi protidržavnega rovanjenja zapreti v ječo v Sremski Mitrovici. Kdor ne bi verjel v čudeže, bi najbrže ob tem, da gre Zivkovič na listo dr. Mačka, moral verjeti, da so čudeži pač možni tudi še sedaj. Preje bi človek mislil, da je mogoče, da se bosta volk in ovca sprijaznila, kakor pa da se bosta dr. Maček in Zivkovič.

Najbolj uren zagrebški romar je pa brezdvomno naš dični dr. Albert Kramer, generalni tajnik JNS, najzagrizenejši zagovornik centralizma. Tudi ta se je spreobrnil! Še pred nekaj meseci je pisalo dr. Kramerjevo »Jutro«, da vodi dr. Maček takšno politiko, ki nuno vodi do razpada jugoslovanske države. Radi bi videli dr. Mačka, kakšen obraz je napravil tedaj, ko so mu naznanili, da stoji pred njegovimi vrati veličina dr. Kramerja, skesan in s klobučkom v roki. In še prihajajo v Zagreb izmed tistih, ki so še nedavno trdili, da je dr. Maček škodljiv državi in zahtevali močne roke za vladanje na Hrvaškem.

Dr. Stojadinović je začel volilni boj

Dne 16. oktobra 1938 je ministrski predsednik dr. Stojadinović otvoril volivno gibanje in povedal tudi tole:

Položaj v začetku leta 1935

Gospodarstvo: Kriza, kot je nismo dotlej videli. Vsi posli so prenehali. Nihče ni delal. Nihče ni gradil. Število brezposelnih je naraščalo. Zadolžitve kmeta je tresla vso državo. Vprašanje kmečkih dolgov je izgledalo tedaj, da ga sploh ni mogoče rešiti.

Finančno: Ko smo sklenili veliko posojilo pod najtežjimi pogoji v tujini zaradi utrditve dinarja, je vendarle vrednost dinarja padla, zlato pa je bežalo iz države. Za davek so jemali tedaj od kmeta blazine izpod glave. Pri vsem tem je proračun vedno bil

Pravijo pa, da bo dr. Maček velikodušno odpustil svojim največjim dosedanjim sovražnikom ter jih bo milostno vzel na listo. Videti je, da bodo morali preje zmoliti veliko kesanje. Toda, če gre zato, da umrjejo politične smrti, zakaj bi se pa tudi ne ponižali. Če je to častno in značajno, se pa itak ne vpraša pri tej sorti ljudi.

Ta velika sprememba jenesarskih generalov je pa tudi razumljiva za tistega, ki vsaj nekoliko pozna naše razmere in tudi razmere na jugu. Ljubljansko »Jutro« je dan za dnem ponilo svoje stolpce o vsemogočnih shodih in manifestacijah JNS. Ze preje smo vedeli, da je vse to sam bavbav za nepoučene ljudi. Sedaj smo se pa o tej resnici dobro prepričali. Pač vemo, da so ti ljudje edino le tedaj močni, kadar imajo vso oblast v rokah, ministre, bana in cel bataljon plačanih priganjačev. Če se jim pa to izmuzne iz rok, pa izginejo in se ne upajo na beli dan.

Pred nekaj meseci je rekel dr. Korošec ob priliki dr. Mačkovega prihoda v Belgrad, da se ni ustavil na pravem kolodvoru. Iz vsega tega, kako se zatekajo kar naenkrat k njemu ljudje, ki so mu prizadejali največ gorja in trpljenja in toliko škodovali ravno hrvaški stvari, potem moramo pač reči, da se na potu v Belgradu ni ustavil na pravi postaji. Bo pač čudno pisana družba.

Slovenski narod bo pri prihodnjih volitvah pač pošteno poravnal račune z jenesarsko politiko ter poslal v parlament ljudi, ki bodo vse storili, da se več ne povrnejo časi Zivkovičev, Jeftičev in Kramerjev in da se bodo uredila še one stvari, katere do sedaj še niso prišla na vrsto.

zaključen z primanjkljajem, neizplačani računi pa so se kopičili pred prazno državno blagajno.

Zunanje politično: Kolikor meja, skoraj prav toliko sovražnikov smo imeli. Enega soseda smo sumničili, da nam pošilja komitaše, drugega, da nam pošilja vstaše, tretjega, da vežba atentatorje, četrtega, da skriva teroriste.

Notranje politično: Narod je zbežan jokal zaradi izgube svojega kralja, svojega velikega voditelja. Stranke so bile v tem času razburjene. Številni politični ljudje so bili aretirani in internirani. Javno politično življenje je bilo popolnoma zamrlo, razvila pa se je podzemna agitacija, ki bi mogla po-

(Nadaljevanje na prihodnji strani)

rušiti družabni red in razkosati meje naše domovine.

Takšno stanje v državi najbolj dokazuje, da sodelavci pokojnega kralja Zedinitelja, kateremu je bila zaupana izvedba njegovih velikih načrtov, niso pokazali sposobnosti, da te ideje v celoti izvedejo. Eto, cela vrsta vprašanj, ki jih Jevtičev režim ni mogel rešiti niti popraviti. Sredi te politike ter finančne in gospodarske krize smo po zaupanju kralja. namestništva prevzeli upravo države junija meseca 1935. Kako smo se v vladi znašli? Znašli smo se pred temi raznovrstnimi in zmešanimi vprašanji.

Kako je danes

Poglejmo predvsem naše narodno gospodarstvo. Kmečka proizvodnja ni več brez cene. Kmet dobiva polno vrednost za trud svojih pridnih rok. O kmečkih dolgovih sploh nihče več ne govori, ker so zmanjšani za 2 milijardi 700 milijonov dinarjev, t. j. za polovico. Na vseh straneh se gradi in dela. Vprašanje brezposelnosti izginja. Državne finance so urejene. Država redno plačuje. Proračuni se zaključujejo z viški, čeprav so davki nižani. Dinar je danes v Evropi ena izmed najbolj stalnih valut. A kaj šele naj povem o naši zunanji politiki, ki je naši državi povečala ugled v svetu, kot ga nikdar prej ni imela?

Danes vsak Jugoslovan s ponosom nosi potni list svoje države. Kot predstavnik Jugoslavije sem v drugih državah bil sprejet s častmi, kot ni bil nikdar noben državnik. A zadnje dni smo videli, kako neki predstavniki držav, iz katerih se je včasih slišala tudi graja naše zunanje politike, kako te uradne osebe danes gredo po tistih poteh, po katerih sem jaz šel, in uporabljajo iste besede o starih in novih prijateljstvih, katere besede sem uporabljal jaz pred enim ali dvema letoma. Noben moj dokaz, nikake moje besede, nobeno književno poročilo no bi moglo danes bolj pojasniti, bolj opravičiti, bolj povzdigniti in pohvaliti zunanjo politiko Jugoslavije, kakor so to storili dogodki in dejstva, ki so se vrstila zadnjih nekaj mesecev.

V notranjosti je politična pomiritev in mir. O vseh vprašanjih se vedno razpravlja in išče najboljše rešitve. Politične zakone, ki so nam jih pustile prejšnje vlade, najbolj liberalno izvajamo. Zadnja tri leta je bilo pomiloščenih 18.000 krivcev.. Število političnih obsodb je znašalo od 1929 do junija 1935 18 tisoč 700, za časa naše vlade dosega samo 2100. Interniranih uglednih politikov, bivših ministrov in poslancev, je bilo od 1929 do konca leta 1934 38, od leta 1935 do danes ni bil interniran niti eden. Pobeglih emigrantov v tujino je bilo od 1929 do konca 1934 toliko, da jim niti števila ne vemo. Tega letopisa ni nihče vodil. Za časa naše vlade ni odšel nihče, vrnila pa se jih je ogromna večina.. In če že govorimo o političnih svobodah, vas prosim, da se obrnete malo po svetu in pogledate v druge države, da vidite, kako se tam upravlja, in kako pri nas. Skratka, če pogledate na katerikoli predel naše državne uprave, bodisi na zunanjo bodisi na notranjo politiko, na finance ali narodno gospodarstvo, povsod boste lahko videli le napredek in uspeh, kot ga nobena vlada v tej državi ni mogla doseči.

In če bi ta vlada nič drugega ne storila za državo kakor samo to, da ni poslušala nespametnih nasvetov gospodarstva iz opozicije, kako je treba voditi zunanjo politiko Jugoslavije, in ker je šla po poti, ki se je iz-

Slovenski fantje, vztrajno naprej!

V nedeljo, dne 16. oktobra so se zbrali v dvorani ljubljanskega Rokodelskega doma odposlanci krajevnih odborov Zveze fantovskih odsekov. Po pozdravu predsednika dr. Žitka se je pričelo zborovanje z molitvijo in petjem fantovske himne.

Najprej je podal svoje poročilo odbornik za prosveto, ki je ugotovil, da je bilo lansko leto jedro prosvetnega dela v fantovskih sestankih, ki so jih odseki prirejali po točno izdelanem programu. Da bi odseki imeli snov pri roki, je zveza izdajala knjižice »Fantovski sestanke«. V prihodnjem letu bodo te knjižice izhajale še naprej, obravnavale pa bodo v glavnem gradivo o politiki, ki mora biti narodna, katoliška in demokratična. V prihodnjem letu bodo snov za fantovske sestanke spet črpali predvsem iz knjižice »Vzori slovenskih fantov« ter iz dr. Odarjeve razprave »Katoličani in različne vere«. Za njim je podal poročilo načelnik ZFO, brat Ivo Kermavner, ki se je najprej izčrpno pomudil pri telesnovzgojnih tehničnih tečajih. Ugotovil je, da je bilo v preteklem letu takih tečajev več kot sedemsto, čeprav v tem številu niti niso vključeni tisti tečajji, ki so jih priredile podrejene edince. Telovalni učitelji so odseke obiskali po dvakrat. Največje prireditve ZFO so bile v preteklem letu naslednje: marčna akademija v Unionu, na kateri so slovenski fantje prvič pokazali uspehe svojega tako kratkega, pa krepkega in smotrnega dela, slovenske smuške tekme na Črnem vrhu, ki so dale jasno sliko o visoki zmoglosti naših fantov smučarjev, in prvi mednarodni mladinski tabor v Ljubljani, ki je bil prireditev tako velikega stila, da v Jugoslaviji česa podobnega še ni utegnili izvesti nobena druga organizacija. Prihodnji tak tabor bo leta 1941 spet v Ljubljani. Fantje so letos mnogo nastopali tudi na okrožnih prireditvah in na narodnih taborih. Prihodnji tabor bo prihodnje leto 18. junija v Mariboru. Če bi slučajno odpadel praški tabor (pa kakor vse kaže, ne bo), bo Zveza priredila mariborski tabor v mnogo večjem obsegu, udeležila pa se bo tudi mednarodnih tekem v Grenoblu v Franciji.

Odbornik za naščaj hr. prof. Dobovšek je povedal, da je bilo delo osredotočeno na mladce, razdeljeno pa je bilo na telesnovzgojni in prosvetni del. Mladina hiti v vrste ZFO. Naloga, ki čaka odbornika, bo morala iti predvsem za tem, da priklene mladi rod na organizacijo tudi globlje, notranje. Zveza bo v prihodnjem

kazala kot edina pravilna in pametna, kraljeva vlada, ki imam čast, da ji načelujem, je že samo s tem zaslužila popolno zaupanje našega naroda vseh plemen in vseh ver od otrok v zibelki do nepremičnega starca v postelji.

Dragi prijatelji! Triinpolletno delo kraljevske vlade nam daje pravico pri vseh državljanih Jugoslavije, da z dvignjeno glavo in ponosni sami nase zahtevamo zaupanje pri bližnjih volitvah za poslance. Naše dosedanje delo in dosedanji uspehi nas pooblašajo, da tudi od ljudstva zahtevamo, da nadaljujemo upravo države prihodnja tri in pol leta.

Dobro in poceni

kupite vsakovrstno oblačilno blago pri staroznani manufakturni trgovini

Janko Češnik

Ljubljana, Lingarjeva ulica 1.

letu izdajala tedensko posebno listič za mlad, čevske sestanke.

Odbornik za organizacijo je v izčrpnem, skrbno sestavljenem poročilu povedal, da ZFO danes zasega vse slovenske kraje z organizacijo, v kateri je 392 fantovskih odsekov, ki so razdeljeni na 43 okrožij, ta pa spet na štiri podzveze. Zljaj bo treba to organizacijo še notranje poglobiti in učvrstiti.

Duh je, ki vodi telo

Duhovni vodja ZFO kanonik dr. Gregorij Žerjav je povedal, da je v preteklem letu duhovno vodstvo pokazalo članstvu lepoto cerkvene leta in nujnost življenja s Cerkvijo. Verska vnoma naših fantov je vzgledna. V preteklem letu so bili tudi trije tečajji za duhovnike; teh tečajev se je udeležilo več kot 160 duhovnikov. Na sporedu prihodnjega leta bo predvsem tema »O bistvu in lepoti katoliške Cerkve«. Velika važnost bo posvečena narodnosti in državljanski vzgoji. Na društvene praznike bodo kakor doslej skupna sveta obhajila in svečane akademije. Fantje se morajo priučiti samozatajevanju, zato bosta v prihodnjem poslovnem letu prirejona brezalkoholna in breznikotinski teden. Za viteška dejanja bo vodstvo navajalo fante tudi s tem, da bo uvažalo zbirke za razne dobrodelne namene, predvsem za pereče narodne potrebe

O glasilu »Kresu« je poročal prof. Jesenovec, ki je izjavil, da bi bilo prav, če bi se list razširil in postal obvezno fantovsko glasilo.

V predsedniškem poročilu je dr. Žitko strnjeno orisal delo organizacije v preteklem poslovnem letu. Poudaril je, da so bili uspehi preteklega leta več kot zadovoljivi, da je nujno potrebno tesno sodelovanje odsekov, okrožij, podzvez in zvez. Na vedstvenem tečaju v Celju se je zbralo okrog 20 delavcev, ki so sestavili načrt za prihodnja tri leta. Dobro delo so opravili fantovski sestanki, duhovna vzgoja je bila odlična, prosvetno delo je obrodilo bogate sadove. ZFO je v preteklem letu vstopila v Narodni odbor Katoliške akcije ter v izseljensko zbornico, včlanjena pa je tudi v Prosvetni zvez. Poročilo je obravnavalo tudi vse prireditve, pri tem pa se je najobširneje pomudilo pri največji — pri mednarodnem mladinskem taboru v Ljubljani — V bodočem letu bo morala zveza vso skrb posvetiti — zdaj ko je organizacija v širino izvedena skoraj do kraja — čim globlji in čim popolnejši notranji učvrstitvi in ureditvi. Odbor in članstvo se morata tej nalogi posvetiti z vsemi svojimi silami do kraja.

Pri volitvah je bil nato izvoljen domala stari odbor. Zanimivi predlogi in slučajnosti so zborovanje podaljšala prav do ene ure popoldne. Polni volje za novo pozrtvovalno delo so se nato zborovalci razšli na svoje domove. Želimo, da bi Zveza fantovskih odsekov v prihodnjem letu spet žela toliko uspehov kot jih je letos, da bi svoje delo še učvrstila, svoj program krepko izvajala slovenskemu narodu in naši državi v prid ter poslopioma privzela telesnovzgojni načrt, ki bi bil različen od načrtov drugih podobnih organizacij, prav naš, prav samostojen, slovenski. Bog naj obilno blagoslovi vse njeno pridno delo!

Naši dnevi terjajo valike može in močne žene. Veličina in moč sta v dejavni, resnični slovenski narodni zavesti. Bodi torej zvest sin in dobra hčerka slovenske narodne družine! Veruj v našo slovensko bodočnost!

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Za novega prosvetnega inšpektorja v ministrstvu prosvete v Belgradu je imenovan profesor Anton Sovrè. Priznanemu učenjaku iskreno čestitamo!

d »Slovenčev« zavarovanje za slučaj smrtne nezgode v znesku 10.000 din je te dni prejela Marica Širèc, vdova po Franju Širèc, mehaniku in trgovcu v Ptuj, ki se je 14. sept. smrtno ponesrečil s motornim kolesom. Zato, kdor more, postani stalni naročnik »Slovenca«!

DOMAČE NOVICE

d Novo šolsko poslopje so blagoslovili v nedeljo 16. oktobra na Rudniku pri Ljubljani.

d Bolnišnico v spomin kralja Aleksandra so otvorili 17. oktobra v Demir Kapiji.

d »Slovenčev« zavarovanje za slučaj smrtne nezgode v znesku 10.000 din je te dni prejela Marica Širèc, vdova po Franju Širèc, mehaniku in trgovcu v Ptuj, ki se je 14. sept. smrtno ponesrečil s motornim kolesom. Zato, kdor more, postani stalni naročnik »Slovenca«!

ta socialna ustanova za naše mesto in za vso Slovensko Krajino. Stotine sezonskih delavcev, ki prihajajo od vseh strani v naše mesto po podatke, ko odhajajo in ko prihajajo iz tujine, najdejo v delavskem zavetišču prijetno streho za prvo noč, da se odpočijejo po dolgi poti in velikem naporu in se potem osveženi in odpočiti vračajo na svoje domove. Prav posrečena je bila misel za ustanovitev te socialne ustanove, ki se lahko primerja z najbolj urejenimi in vzornimi delavskimi prenočišči v velikih mestih najnaprednejših držav. Za odškodnino 4 din dobi v njem prenočevalec čisto posteljo in perilo ter ima na razpolago še kopelj. V prvem letu je v delavskem zavetišču prenočilo 1247 oseb. S samimi prispevki za prenočnino bi seveda ne bili pokriti stroški za vzdrževanje zavetišča, ako ga ne bi mestna občina podprla z izdatnim zneskom.

d Zahteve brivskih mojstrov. Te dni je bilo v Belgradu zborovanje brivskih mojstrov iz vse države. Obravnavali so vsa važna vprašanja tega stanu. Odklonjen je bil predlog, da bi se ta stan razdelil v brivce in frizerje. Pač pa je bilo sklenjeno zahtevati šol, da bi se naraščaj lahko bolj strokovno izobrazil. Prav tako so mojstri sklenili, naj bi se na britvice in »gilete« uvedla carina in trošarina, naj bi se olajšala socialna breme na in naj bi se uvedli 6 mesečni tečajji za mlade mojstre.

d Pozor pred trgovci z bleim blagom. Nedavno se je v okolici mesta Peč v Južni Srbiji pojavil neki elegantni gospod, ki je nabiral »nadzornice« za tobačne trgatve za monopol-sko upravo. Obljubljal je lepo plačo, da mu je nasedlo več žensk. Kmalu potem je neznanec izginil, še preden so mu prišli na sled. Pač pa so ugotovili, da je ena izmed najetih »nadzornic« odpotovala po neznančevem naročilu v Skoplje, vendar pa tjakaj ni prispela. Oblasti so prepričane, da je bil neznanec kak trgovec z belim blagom, ki je lahkoverno dekile odpeljal v drugo smer.

d Za 15 m² sveta 60.000 dinarjev! Mestna občina ljubljanska je uvedla razlastitveno postopanje preoti sodavičarju Moretu za odstop 15 m² vrta, ki je nujno potreben za tramvajsko zvezo med Masarykovo in Šmartinsko cesto. Lastnik vrta je zahteval za teh 15 m² prvotno 60.000 din, sedaj pa je znižal ceno na 10.000 dinarjev. Toda tudi to je za mestno občino še previsoka cena. Sodni cenilci bodo ocenili svet in po tej ceni ga bo mestna občina plačala.

d Nad 400 slovenskih obrtnikov se je odpeljalo te dni v Belgrad na prvo državno obrtno razstavo.

d Hvalevredne naloge so se lotili študentje v srbskem okraju v Timočki krajini. Ustanovili so svoje društvo, ki ima namen skrbeti za

Veramon-ovitek
z 2 tabletama

Ta zavoječek zmore odslaj vsakdo. Prosimo napravite poizkus in prepričali se boste o naglem učinku pri glavobolu, zoboboli in bolečinah zaradi ran.

VERAMON
Schering

Cevke z 10 in 20 tabletami.
Ovitek z 2 tabletama

S. br. 25.409 od 4. oktobra 1937.

povzdigo kulture in znanja med domačini. Študentje so začeli organizirati predavanja o poljedelstvu in higieni, dalje uče ljudi pisati in brati in podobno. V svoje tečaje sprejemajo samo kmete, ki so stari že trideset let.

d Do 1900 slušateljev bo šleto letos ljubljansko vseučilišče.

d Okrog 24.000 volivcev šteje »Velika Ljubljana«.

d Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoj krovotoka jeter in nezadostnem izločevanju iz zolca, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo. Bolniki radi jeniljejo preizkušeno »Franz-Josefovo« grenko vodo in jo dobro prinesejo tudi pri večkratni uporabi.

Ogl. reg. S. br. 20474/35.

d Rudarji za svoje pravice. Iz Skoplja poročajo: Med ravnateljstvom rudnika Alatin v Ruduži in v Orašju ter med tamkajšnjimi rudarji, ki jih je kakih 800, je nastal velik spor, ki je grozil, da se spremeni v stavko. Spor je nastal zaradi tega, ker rudniško ravnateljstvo ni upoštevalo delovne pogodbe. Banska uprava je takoj poslala na kraj spora svojo komisijo, v kateri so bili: zastopnik inšpekcije delav-rudarskega glavarstva, delavske zbornice, industrijske zbornice ter trije zastopniki Jugoslava. Ta komisija je 13. oktobra ves dan preiskovala razmere v rudniku ter se pogajala z ravnateljstvom. Vodstvo rudnika je takoj izjavilo, da je pripravljeno ugoditi delavskim zahtevam, povišati delavske plače ter urediti druge delavske pogoje.

d Novo poslopje za realno gimnazijo bodo zgradili v Gospiču in bo veljala 9.000.000 din. Zgradba bo imela prostora za 1000 dijakov ter bo imela 20 razredov.

d Železniška proga Črnomelj—Vrbovska. V gradbenem oddelku prometnega ministristva je bila oni dan licitacija za I. del (7 km) proge Črnomelj—Vrbovska. Sprejeta je bila

Dr. Milan Stojadinovič, nosilec vsedravnice kandidatne liste JRG.

d Ker ni bilo pravega reda. Banska uprava je razrešila vojniško občinsko upravo in to župana dr. Mikuša, podžupana Lešnika K., ki je občinski sluga v Škofji vasi, ter člana občinske uprave Kovača Jakoba. Odločba je sedaj postala pravomočna, zaradi česar je okrajno glavarstvo v Celju imenovalo novo občinsko upravo, in sicer Jurčaka Franca za župana, za člana uprave pa Poteko Štefana in Goriška Ivana. Naloge nove začasne uprave so, da napravi red na občini.

d Ljubljanska kreditna banka je dobila novega komisarja. Minister za trgovino in industrijo inž. Kabalin je podpisal odlok, s katerim razrešuje dolžnosti komisarje pri Ljubljanski kreditni banki dr. Frana Novaka. Za novega komisarja je postavil dr. Fischingerja, sodnika pri Stolu sedmorice v Zagrebu.

d Delavsko zavetišče v Murški Soboti. Pred letom je bil v Murški Soboti v novo-zgrajeni lepi stavbi Delavskega doma odprt »Delavski azil«, ki je v enem letu svojega obstanka pokazal, kako prepotrebna je bila

**Pred Šenklažem
v novi manufakturi**

kupite ob veliki izbiri zimskega blaga — res dobro in pocenil
Ljubljana - Pred Škofijo 13.

Z redne seje ljublanskega občinskega sveta

Ljubljanski občinski svet je imel 18. okt. zopet redno sejo. Župan dr. Adlešič je podal obširno poročilo o občinskih zadevah. Ameriški Slovenci so poslali pismo, ki v njem izražajo željo, da bodo odslej nastopile boljše medsebojne zveze med slovenskimi izseljenci in materinsko državo ter Ljubljano — prestolnico Slovenije. — Župani slovenskih mest so na sestanku sklenili, da se proslava 20 letnice Jugoslavije slavi na dan 1. decembra na najbolj svečan in enoten način. Župan je imenoval za to proslavo poseben odbor.

Lepo napredujejo dela pri mrliški veži. Dovršen je bil tramvaj do pokopališča pri Sv. Križu in pričela se je obnavljati dolenska tramvajaska proga. Letos bo dovršeno zavetišče v Trnovem, razpisana pa so tudi dela za delavsko stanovanjsko kolonijo za Bežigradom in v kratkem bodo razpisana dela za novo poslopje za meščansko šolo na Viču. Nadaljujejo se tudi regulacijska dela na ljubljanskem Gradu. Letos so bila dovršena velika cestna dela. Tlakovan je Novi trg, del Meteljkove ulice in Ulice ob Taboru. Razširjena je bila tudi Wolfova ulica. — Mestna občina je naročila za reševalno postajo nov reševalni avto, ki je veljal 133.500 din. —

Na predlog odseka so bila ljubljanska lovišča, ki merijo skupno 6685 ha, razdeljena na tri lovišča, in sicer na desni ter levi breg Ljubljaničnice ter na Ljubljansko polje. Vsako lovišče bo merilo okrog 2000 ha. Iz lovišča pa so izvezli Rožnik, Tivolski vrh in Tivoli. — Pri ureditvi Ljubljaničnice je mestna občina prihranila od proračunskih zneskov 1.609.000 dinarjev. Odsek predlaga, naj se izvršijo s tem denarjem gradbena dela za novo stalno zatvornico na Ljubljaničnici pri Sv. Petru. Ta dela bi veljala po proračunu 1.858.000 din, možen pa je prihranek, tako da bi prvi znesek zadoščal. Če ne bi ostali činitelji pri ureditvi Ljubljaničnice hoteli prispevati, naj bi morebitni primanjkljaj pokrila mestna občina. — Sklenjeno je bilo, da se ustanovi fond za postavitev malih stanovanj in za gradnjo trnovskega zavetišča. Ta zbirka bo predvsem vsebovala prihranke socialnega urada. — Mestna občina namerava zgraditi več javnih stranišč v Ljubljani, tako pred kolodvorom s tramvajsko čakalnico, ob vhodu v Tivoliju in pred pokopališčem sv. Križa. Za stranišče in čakalnico pred kolodvorom je že odobrenih 125.000 din, ostanek pa bo občina kriila iz raznih prihrankov.

ponudba gradbenega podjetja »Jelsingrad«, ki je znano in ugledno gradbeno podjetje v naši državi, in sicer za vsoto 21.161.000 din. Poleg ponudbe tega podjetja sta bili vloženi še dve ponudbi, in sicer gradbenih podjetij Bežič iz Zagreba in Velčkovič iz Belgrada. — Treba je, da se z deli takoj prične, ker bodo sicer nasprotniki sedanje vlade smatrali gornjo licitacijo za volivni maneuver.

70-letnico svoje organizacije proslavlja te dni tiskarsko delavstvo.

d. Letošnja trgatav. Pridelek je letos na splošno precej dober. Sladkobe je povprečno 18 stopinj, deloma tudi več. Sortno grozdje bodo pustili še en teden na trsu, da dobi še nekaj sladkorja, ki ga utene biti letos pri sortnem moštu do 20 stopinj. Kisline je tokrat izredno malo, da bodo vina razmeroma sladka. Strokovnjaki pravijo, da bo letošnji letnik bolj lahek, zato pa sladek. Sladkorja večinoma ne bo treba primešavati, kar bo stroške precej zmanjšalo. Kupci se že oglašajo, vendar ni še prave cene za mošt.

d. Nepravilčen odpust. Neka Kati je bila zaposlena v hotelski kuhinji kot služkinja; pomivala je posodo, čistila pribor, umivala pod, pometala hodnik pred kuhinjo in sploh opravljala podrejena dela. Hodnik je pa včasih pometel tudi hlapec, kakor je pač prilika nanesla. Ko je bil hlapec nekega dne drugje zaposlen, je šef naročil služkinji, naj hodnik pomete. Kati je vsa razburjena in ogorčena rekla šefu, da tega dela ne bo opravila, rekoč: »To je delo za hišnega hlapca!« Vendar ji je pa bilo takoj žal teh besedi; premislila se je in je takoj še v šefovi prisotnosti hodnik lepo in v redu počistila. Kati je bila zaradi navedenih besedi odpuščenca, nakar je s tožbo zahtevala odškodnino za 14 dnevno odpovedno dobo. Hotelir je bil obsojen v plačilo. Razlogi: Čiščenje hodnika je spadalo v delokrog služkinje, ker ga je že poprej večkrat čistila; ker se je pa branila to delo izvršiti, je imel

šef pravico je takoj odpustiti; toda preden se je hotelir poslužil te pravice, je Kati ukazano ji delo izvršila, tedaj ni v nikakršnem pogledu kršila svojih službenih dolžnosti, zato je bil odpust nepravilčen in ji pripada plača za nadaljnjih 14 dni.

d. Duhovne vaje na Mali Loki bodo za žene od 12.—16. novembra. Za dekleta od 26.—30. novembra in pred božičem od 17. do 21. decembra. Vzdrževalnina je 85 din. S tem je všteta tudi vožnja v Ljubljano in nazaj. Priglasite se takoj na naslov: »Dom Brezmadežec, Mala Loka pri Ihanu, pošta Domžale.

d. Daljnosežna vladna odredba. V mnogih krajih naše države se je že pripetilo, da so nekateri iz političnega sovraštva porezali nasprotniku trte v vinogradu, drevje v sadovnjaku ali celo zažgali kozolec, gospodarska poslopja in hiše. Dasi so neredko na krivce s prstom kazali, jih oblast ni mogla izslediti in kaznovati. Takega pritiska država ni mogla trpeti. Zato je ministrski svet te dni sprejel to uredbo z zakonsko močjo,

po kateri občine odgovarjajo za škodo, nastalo z uničenjem tujega blaga, ropom in požigom iz političnih nagibov. V tej zadevi je izšel poseben pravilnik, po katerem bodo občine dolžne tistemu, ki je bil oškodovan iz političnega sovraštva, povrniti vso škodo, ako seveda krivca ne bodo izsledili, oziroma ako ga bodo občani prikrivali.

Vsem bralcem »Domoljuba« priporočamo našo domačo trgovino F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta, kjer kupite svoje oblačilne potrebščine vedno najbolje! Opozarjamo na njene oglase v »Domoljubu«!

d. Ribe je lovil, a petelina ujel. Ono nedeljo se je iz Ljubljane pripeljal na Dolenjsko znan ribič, upokojeni železničar, da bi v Temenici, ki je last Bukovec iz Velike Loke, lovil ribe. Mož je navdušeno metal trnek v vodo. Tu pa tam je tudi kaka riba hlastnila po vadici. Ko je ribič na vso moč potegnil trnek iz vode, je vadica zletela daleč nazaj in padla za ribičevim hrbtom na tla. Za ribičevim hrbtom pa se je pasla kurja družina v varstvu lepega petelina. Ko je petelinček videl, da je nekaj slastnega padlo pred njim na tla, je brz kavnil in trnek z vado pogoltnil. Ko je ribič dvignil svojo ribiško palico, je na njej obvisel nesrečni petelin namesto ribe. Petelinu so potem odrezali glavo in ga pečenega pojedli.

d. Zaprta za ves promet. Nova državna cesta 5/2 Labore—Kranj bo od 17. oktobra naprej zaradi poglaganja kock do nadaljnje ga zaprta za ves promet z vozili.

d. Pri zaprtju stii pa pri motajah v prebavi vzemite zjutraj na teče kozarec naravne »France-Josef« vode.

d. Ne volkodlak ampak dve žabi. Volkodlak v vasi Kneževac pri Belgradu, ki že več kakor mesec dni straši poštene in nepoštene ljudi, se je nazadnje izcimil v čisto navadni dve žabi. Bujna bajka o volkodlaku se je razširila iz hiše kolarja Mihajla Čoševiča, ki je slišal v svoji hiši nekaj dni skrivnostno škrebetanje in hlastanje. Ljudje so novico z bliskovito naglico raznesli na vse konce in kraje in sproti dodajali zgodbi najbolj neverjetne razlage. Končno so se občinski možje le opogumili in pregledali Čoševičevo hišo bolj natančno. Našli so pod posteljo dve navadni žabi, ki sta slučajno zašli v hišo in nista našli poti iz nje. Občina je izjavila, da so bile vse govornice plod razhodelih možganov nekaterih pijančkov in strahopetcev.

d. Z Grosuplja ali z Grosupljega, kako je bolj prav. To ime je res nesrečno. Po razsulu Avstrije so naše lepo krajevno ime »brihtni ljudje« prekrstili v Velike Uplje.

Delo namesto podpor

Na osnovi odloka ministrskega sveta je minister za socialno politiko in narodno zdravje predpisal pravilnik o hitri pomoči pomanjkanje trpečim krajem. V ta namen se bodo namreč izplačevala siromašnim osebam, ki so zmožne delati, podpore v obliki mezd za izvršeno delo. Ti bodo morali delati obče-koristna dela, za katera je smatrati po navodilu ministrstva predvsem gradbo, popravilo in preureditev drž. cest. Krediti se morejo trošiti le za mezde, največ 10 odstotkov pa se sme porabiti tudi za nabavo eksplozivov in drugih manjših materialnih potreb. Načrte za dela odobrava ban. Mezde določi okrajni načelnik, vendar ne sme presegati 2 din na uro.

Slično velja tudi za akordno delo. Dela manjšega obsega do 50.000 din odobri strokovni tehnični organ, ki ga odredi okrajni načelnik, dela večjega obsega pa ban. Od odobrenih kreditov more ministrstvo dati največ 5 odstotkov v obliki podpor onim, ki so dejanska dela nezmožni. Delavske mezde se izplačujejo vsakih 14 dni. Delavstvo je podvrženo le zavarovanju za primer nezgode, za katerega plačuje 2% mezde. Za nadzorstvo porabe denarja osnuje minister socialne politike in nar. zdravja posebno komisijo. Ta komisija potem pregleda račune okrajnih načelnikov ter sestavi končni obračun za odbor za nadzorstvo porabe posojila 4 milijard dinarjev.

Ta naziv se je nekaj časa šopiril na železniški postaji. Ko je bil v »Slovenec« pojasnen postanek imena Grosuplje, je ta spaka potem vendar izginila z železniškega poslopja. Ker so izginile Velike Uplje, pa sedaj prav pridno mrevarimo ime Grosuplje. Poglejte razne žige in uradne dopise, pa se boste prijeli za glavo. Pozabili smo na pravilno sklanjatev, vsaj mlajši rod, dočim jo znajo očanci in mamice prav dobro, čeprav niso hodili v šolo. Mlajši rod pravi z Grosuplja, v Grosuplju, kar je popolnoma napačno, starejši pa z Grosúpljega, na Grosúpljem itd., kar je popolnoma pravilno. To stališče zavzemata tudi naša priznana jezikoslovca dr. Breznik in dr. Ramovš v svojem pravopisu. Vsi poklicani, usmilite se nas in ne mrevariti lepega imena Grosupljev!

Švicarske ure, zlatnina - ČUDEN, Prešernova 1
d Letošnji pridelek jugoslovanskih sladkornih tovarn cenijo na 8500 vagonov. Pri povečani potrošnji sladkorja bi ta količina komaj zadostovala.

d Rdeča detelja, cvetoča kot spomladi, je zrastle te dni na posestvu Martina Bregarja iz Leš nad Savo.

d Tudi v Jugoslaviji žive Slovaki. V Petrovacu se je nedavno vršila velika narodna svečanost Slovakov iz vse Jugoslavije. Vseh Slovakov je v Jugoslaviji okrog 120.000, ki žive večinoma v Vojvodini in Sremu. Priselili so se tja med leti 1825 in 1890. Po prevratu so se jugoslovanski Slovaki z navdušenjem izjavili za Jugoslavijo. Jugoslovanski Slovaki so vzorni državljani in žive v bratski slogi z Jugoslovani. V vseh vaseh in mestih delujejo slovaška prosvetna in pevska društva, čitalnica, poljedelska in obrtniška društva itd. Največja slovaška občina v Jugoslaviji je Bački Petrovac, kjer biva 8000 Slovakov. Nad 5000 jih biva v banaški Kovačnici in okrog 8000 v sremski Stari Pazovi.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce zaželjeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S br. 15483, 28. V. 35.

d Cene sadja v minulem tednu. Banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru sporoča: Cena jabolk je bila v preteklem tednu precej stalna ter je znašala 2.40 do 2.50 din.

Če ste danes še zdravi,

lahko jutri zbolite za gripo, angino, itd. V takih primerih mislite

na Aspirin tablete in na »Bayer«-jev križ, ki jamči za pristnost.

ASPIRIN

TABLETE Z BAYER-JEVIM KRIŽEM.

Oglas reg. pod št. br. 437 od 10. 1. 1936.

Prvi člani slovenske akademije

Z ukazom kraljevskih namestnikov so bili na predlog prosvetnega ministra postavljeni v Akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani za prve redne člane sledeči gospodje:

v filozofsko-zgodovini. oddelku dr. Aleš Ušeničnik, redni profesor bogoslov. fakultete v p.;

redni profesorji filozofske fakultete v Ljubljani: dr. Rajko Nahtigal, dr. Fr. Kidrič, dr. Milko Kos, dr. Franc Ramovš.

v pravnem oddelku: dr. Leonid Pitamic, poslanik v p. ter redni profesorji pravne fakultete v Ljubljani: dr. Metod

Dolenc, dr. Gregor Krek, dr. Polec Janko, dr. Kušej Rado.

V matematično-prirodoslovnem oddelku: dr. Rihard Zupančič, redni prof. teh. fakultete v Ljubljani, dr. Plemelj Josip, prof. fil. fakultete v Ljubljani, dr. Hadži Jovan, redni profesor filozofske fakultete v Ljubljani;

v umetniškem oddelku: Oton Zupančič, pesnik v Ljubljani, Matija Jama, slikar, Franc Finžgar, pisatelj, arhitekt Jože Plečnik, redni prof. tehnične fakultete in Jakopič Rihard, slikar v Ljubljani.

Veliko sadja je šlo tudi v industrijske namene v Banat in Bačko. Izvoz sadja v Nemčijo, posebno na Dunaj je malo zaostal, ker se je precej sadja usmerilo iz vseh krajev na Dunaj. Povpraševanje po sadju je še vedno veliko. Kakor vse kaže, bo v Slovenskih goricah kmalu zmanjkalo sadja, sposobnega za izvoz, po-

sebnost zimskih vrst mošancarja in bobovca. Ti dve sorti sta čisti, samo zelo drobni zaradi velike poletne suše. Računa se, da bo komaj 30 odstotkov bobovca in mošancarja sposobnega za zvoz v Nemčijo, ker uredba predpisuje najmanjšo velikost 5 cm za izvoz sadja. Kmetovalci so že precej razprodali od jesenske zaloge ter se že čuti potreba po blagu, ki je takoj sposobno za konzum. — Grozdje je v kakovosti letos zaradi lepih dni precej pridobilo na sladkorju ter dosegajo mošti iz boljših leg pri muškarnem silvanu 20 do 22 odstotkov sladkorja. Upati je, da bo kakovost letošnjih vin veliko boljša, kot je bila lansko leto. Ker so začele nekatere vrste, kot n. pr. muškarni silvanec zelo gniti, so vinogradniki pričeli s splošno trgatvijo. Cena grozdju je malo poskočila ter se prodaja na trgu kilogram od 4 din naprej.

d Pri ličkanju koruze. Pet kilogramov kuhane koruze in pet litrov žganja se je lotil za stavo neki Gvula Fehervary iz Stare Kaniže. Kmetje so ličkali koruzo in se šalili zaradi njegove požrečnosti, ki je bila v kraju zelo znana. Nazadnje so šli staviti: za nekaj kovačev so se zmenili, da bo pojedel pet kilogramov kuhane koruze in pet litrov žganja. Fehervary se je vsega tega res lotil ter jedel in pil. Proti koncu pa teh zalogajev ni več prenesel, ker se je nezavesten zgrudil na tla. Ko

Dobrodelnost

je najlepši spomin za umrlimi

Lepa in pravična je misel, da se spominjamo svojih rajnih in počastimo njihov spomin s tem, da jim grobove okrasimo s cvetjem. Vendar pa se zdi, da je v nebo vpiljoš greh tisto tekmovalje med ljudmi, ki prvenstveno nima namena častiti spomin svojih rajnih, temveč bahati se pred svetom povsod, tudi po grobovih. Na ta način se spomin umrlih ne časti, temveč prej žali. Neverjetno je, koliko denarja se po nepotrebnem zapravi na ta način.

Zato namerava mestna občina ljubljanska za Vse svete prodajati preproste vence, ki so jih izdelali mestni reveži in bodo okrašeni s trakovi v mestnih barvah, ter sveče, ki bodo prav tako izdelane v mestnih barvah. Venci bodo po 20 in 100 dinarjev, svečke pa

po 5 dinarjev. Vrednost teh vencev in svečk bo seveda mnogo manjša, a čisti dobiček bo šel za dobrodelne namene. Že pred 100 leti je bila v Ljubljani navada, da so ljubljanci v dobrodelne namene ob raznih slavnostnih prilikah kupovali razne listke in podobice. Tako so delali mnogo let, a pozneje opustili. Mestna občina sicer s tem ne mara delati nobene konkurence raznim izdelovalcem vencev in svečk, ker bodo ljudje tudi pri njih še naprej kupovali. Vendar pa naj bi se tisti, ki mislijo svoje grobove bogato okrasiti, poleg raznih umetnih in dragocenih vencev, spomnili ob tej priliki tudi revežev in kupili v ta namen nekaj vencev in svečk mestne občine, ki bi ji bilo s tem zelo pomagano pri skrbi za mestne reveže.

so ljudje videli, da gre zares, so poklicali zdravnika, ki mu je izpraznil želodec. Z velikimi napori se jim je posrečilo, da so ga spravili spet k zavesti. Po tej hudi preizkušnji je mož dejal, da se take stave ne bo nikoli več podstopil.

d Klobase iz oslovskega mesa je hotel delati neki osiješki mesar, po imenu Srežen Mašič. Pred nekaj dnevi je kmetu Tomu Miodragoviču izginila iz hleva oslica. Vsi sledovi so kazali, da jo je ukradel tamkajšnji mesar Mašič. Res so naredili pri njem preiskavo in našli v mesnici v kotu oslovsko glavo. Takoj so si bili na jasnem. Ko so pozneje odkrili še druge dele oslice, namreč na drobne koščke sesekano meso, pripravljeno za klobase ter prani koš, so mesarja zaprli. Čim se je po mestu raznesla vest, da je hotel brezvesten mesar namesto prašičjega mesa stlačiti v klobase oslovsko meso, so meščani takoj postali nezaupni in nočejo pri nobenem mesarju več kupovati mesenih klobas. Po nedolžnem prizadeletju mesarji pa zahtevajo za zločinca težko kazen.

d Krasnega jazbeca je ujel v past posestnik in lovec Marolt Anton iz Podgore.

CVIČEK pravi dolenski dobite v Centralni vinarni v Ljubljani.

d Jugoslovanski muslimani se pridružujejo trpljenju palestinskih. Na vsearabskem zboru v Kairu je jugoslovanske muslimane zastopal Hadžimalič iz Sarajeva, ki je v razpravi o Palestini dejal: »Nam je znano, kaj so Arabcem v času svetovne vojne obljubljali in glejte — kako jim vračajo njihove velike usluge. Danes tistim, ki se širokoustijo z demokracijo pred vsem svetom in v njegovo sramoto v Palestini pobijajo goloročne otroke, žene in moške, podirajo domove in jim uničujejo imetje. Gospodje in bratje! Mi jugoslovanski muslimani, ki smo prišli na ta zbor, sočustvujemo z vami. Naša srca se stiskajo od bolečine nad ravnanjem ljudi, ki so na odgovornih mestih ene izmed največjih zapadnih demokracij. Obsojamo to ravnanje in se pridružujemo trpljenju palestinskih muslimanov.«

IZ DOMAČE POLITIKE

p Še Madžarska naj da svojim narodnim manjšinam, kar jim gre. Ob najnovejših dogodkih, ki so postavili na dnevni red položaj in pravice narodnih manjšin, se omenja jo narodne manjšine, ki žive na Madžarskem. Po madžarskem popisu iz leta 1920. je na Madžarskem živelo 36.864 Hrvatov, 23.288 Bunjevcev, 17.132 Srbov in 6087 Slovencev. Popis iz leta 1930 pa pozna samo še 27.083 Hrvatov, 20.564 Bunjevcev in 7031 Srbov. V dvajsetih letih se je torej to število zmanjšalo za 27.415. Zanimivo je, da madžarska statistika navaja Hrvate kot poseben narod, Bunjevce pa spet poseben narod, čeprav so Bunjevci Hrvati.

Društva, ki žele igro »Butalci«, naj pišejo za naslov: Kušar Tone, Ljubljana, Gospodarska zveza, Tyrševa cesta 29-I.

Ali si se že prepričal, če si vpisan v volilni imenik ali ne? Samo nekaj dni je še čas za vpis!

Z jasnim čelom v volilni boj

Na zborovanju v Novem mestu so volivci soglasno potrdili dr. Frana Kuloveca kandidatom za poslanca, novomeškega odvetnika dr. Vebleta pa za njegovega namestnika. Ob tej priliki je dr. Kulovec povedal tudi sledeče:

Mi od bivše SLS in vsi oni, ki so z nami vstopili v novo politično organizacijo JRZ, stopamo z jasnim čelom v volilni boj. Naš nekdanji program velja še danes v vsej celoti. Mi nismo ničesar zatajili, nismo nič dodali.

Bili smo državotvorni, ko smo bili zbrani v SLS, in smo državotvorni danes kot sestavni del JRZ. Hočemo dobro urejeno državo, ki je naša skupna domovina. Hočemo državo, ki bo urejena, preurejena na temeljih popolne samouprave, ali če hočete, avtonomije, besede, ki se je nekateri tako boje v svojem nerazu-

mevanju. To je naš cilj, za katerim hočemo iti. To je naš cilj, ki ga hočemo doseči.

Proti nam se zbirajo vsi izkoreninjeni, ki so brez vesel, brez krmila od »Jutroviht centralistov, preko samoslovenskih samostojnežev, slovenskih Hrvatov do komunistov. Peter Zivkovič, dr. Kramer itd., ljudje, ki so nas preganjali, češ da smo protidržavni separatisti, ki so dr. Mačka postavili pred državno sodišče za zaščito države iz hlinjene skrbi za državo, zdaj pred Mačka poklekajo in ga prosijo za sprejem.

Mi se ne bojimo nikogar. — Mi se ne bojimo za svojo stvar. Potrudili se bomo, da bo naša zmaga popolna. V boj gremo z vso doslednostjo in neizprosnostjo. Letošnje volitve morajo biti popolno povračilo za l. 1920.

p V »Kočevskem Slovincu« čitamo: Slovaški narod je dobil svojo avtonomijo v okviru češko-slovaške federativne republike. V Bratislavi so Slovaki že ustanovili svojo vladu. Mesta so v zastavah! Vse ljudstvo radostno pozdravlja samoupravno svobodo. Bog daj, da bi tudi naše centraliste srečala — pamet!

p Razpis volitev je poživil politično življenje v državi. Voditelji združene opozicije imajo številne sestanke. Tudi JRZ je zelo pridno na delu, saj si je svesta svoje moči in — zmage.

p Na posredovanje mariborskega mestnega župana dr. Juvana je finančni minister odobril najetje dvamilijonskega posojila za plinarno. Prav tako je finančni minister potrdil licitacijo za novo carinarnico.

NESREČE

n Pod avtomobilom. Na križišču ceste proti Bežigradu in Lubečni v celjski okolici blizu Majdičevega mlina, se je zgodila avtomobilska nesreča. Na križišču je dohitel tovorni avtomobil opekarne Sodin 12 letnega fantka Jurčaka Avgušтина. Fant je hotel zaviti na križišču po cesti proti Lubečni, v tem hipu pa ga je podrl tovorni avtomobil.

n »Ne boj, to je mesarsko klanje.« Trideset ranjenih je bilo v hudi bitki med vasema Dužice in Brdjani v okolici Sarajeva. Obe vasi sta se stalno prepirali zaradi spornega gozda. Vsi so si ga prisvajali ter ga čuvali, da ne bi nasprotniki prišli v gozd sekati drv. Kljub temu pa so se Dužičani odpravili na delo. Komaj so začeli sekati, pa so prihiteli vaščani iz Brdjana in zagnali krik in vik. Oboji so bili oboroženi s puškami, samokresi, noži, sekirami in vilami. Vnela se je prava bitka. Konec vseh koncev spor okrog gozda ni bil rešen, pač pa je obležalo težko ranjenih 13 ljudi, lažje pa 17. Vse so prepeljali v bolnišnico, ostale »bojevnike«, po številu 20, pa so prijeli in zaprli orožniki.

n 29 dni že spi. V vasi Novakovič, občina Budjak pri Banja Luki je nastopila nekaka spalna bolezen, kar je vso okolico močno vznemirilo. Tamkajšnji kmet Jože Paštre ima 5 let starega sinčka Marka, ki je pred mesecem dni zaspal in sedaj spi že celih 29 dni, ne da bi se bil medtem prebudil. Fantek je pred 29. dnevi, kakor navadno, čisto mirno in lepo šel spat ter je hitro zaspal. Toda drugo jutro ga starši nikakor niso več mogli prebuditi. Starši so čakali deset dni, da bi se fantek sam od sebe prebudil in so ga vmes seveda tudi samo tresli in dramili, pa vse ni nič pomagalo.

V Palestini divjajo že dalje časa hudi boji med Judi in Arabci. Angleži jih seveda mirijo. Vrši se pogreb 56 Arabcev, ki so jih Angleži pobili v spopadih v Jeruzalemu.

Cez 10 dni so nato poklicali zdravnike, ki so se za dečka močno zavzeli, pa ga vendarle niso mogli prebuditi. Deček kar naprej spi. Po naročilu zdravnikov so dečka začeli umetno hraniti z mlekom. Zanimivo je, da se medtem dečko ni prav nič spremenil ter je prav tak, kakršen je bil tisti večer, ko je šel spat.

n Dva požara. V Malem vrhu pri Sv. Ani je uničil požar gospodarsko poslopje posestnice Marije Fras. — Ognjeni zublji so uničili gospodarsko poslopje trgovca in posestnika Antona Golenka pri Sv. Miklavžu pri Mariboru.

n Razne nezgode. — V vasi Zadrugi pri Križah je avto podrl 42 letnega posestnika Jožeta Zupana. Zupan je dobil resne poškodbe po vsem telesu. — V Podkrajih pri Sodražici je voz podrl 57 letnega kočarja Andreja Gregoriča in ga močno poškodoval. — Posestnica Medvešek iz St. Jurja pod Kumom je šla nekč popoldne s svojim sinom in hčerjo v hosto posekat nekaj smrek. Pri podiranju je drevo materal tako nesrečno pritisnilo, da je ženska dobila hude notranje poškodbe. — Drevo je podrl 27 letnega Jožefa Mavserja, delavca iz Javorniškega rovta pri Koroških Belih ter mu zlomilo nogo. — Na Jesenicah je podrl avto 40 letnega delavca Ignaca Kristana in ga smrtono varno poškodoval.

n Pred sodiščem je zblaznel. Vojislav Litričin, ki je bil vlomil v blagajno okrožnega urada v Belgradu ter bi bil moral v ponedeljek biti sojen pred belgrajskimi sodniki. Mož, ki je bil že večkrat zaprt zaradi tatvin in vlomov, se je tokrat tako ustrašil sodnikov, da je zblaznel. Oddati so ga morali v norišnico in je obravnava zoper njega bila prekinjena.

n Par lovskih smrtnih nesreč. Iz Banjaluke poročajo, da je tamkaj na lovu nenadno umrl neki lovec, ki ga je od razburjenja zadela srčna kap, ko je nameril na srno. Na lov je namreč šlo več lovec iz Banjaluke. Med njimi je bil tudi posestnik Rajič Alagič Neslič iz Kotor Varoša. Ko so prišli lovec na svoja mesta in so gonjači izpustili svoje pse, se je lov začel in trajal do mraka. Vsi so prišli, le Alagiča ni bilo. Ko se je zmrčilo, so ga šli iskat v gozd. Našli so ga mrtvega na njegovem stojišču. Sedel je na svojem mestu s puško v roki, pripravljen za strel. Sodijo, da ga je zadela kap od razburjenja, ko je pomeril na bližajočo se srnjad. — Na posestvu občine Požarevac je bil lov, ki se ga je udeležil tudi zidar Dragoljub Frank iz Požarevca. Ko so lovec zasedli svoja mesta in se je začela gonja, je lovec Hristofor takoj streljal na zajca, ki je tekel mimo njega, a ga je zgrešil. Takoj nato sta na drugem stojišču padla dva zaporedna strela. Hristofor

Tudi delavec je vreden rednega dopusta

V mestu Celju, ki je zelo važen industrijski center naše ožje domovine, obstojata dve podjetji, ki imata kaj slabe pojme o po zakonu upravičeni zahtevi delavstva za letni dopust. V teh dveh podjetjih delajo delavci, pa tudi delavke, slednje so v pretežni večini. Večkrat se zgodi, da zaprosijo delavci za to, kar jim po zakonu gre, a podjetje ne mara o tem nič slišati. Nasprotno, delavcu, ki prihaja s tako upravičeno socialno zahtevo, podjetje naravnost grozi z odpustom iz službe. »Saj lahko greste, pa za vselej«, so stalni odgovori na take prošnje. To se je dogajalo lansko leto, to se pa dogaja tudi letos, v kljub temu, da v tej sezoni ni toliko dela in naročil. Mnenja smo, da je delavstvo upravi-

čeno, da zahteva svoje pravice, ki mu tudi po zakonu grejo.

Pa se znajdejo tudi podjetja, ki nočejo poznati onega zakona, ki določa za nadurno delo tudi 50% povisek. Ko hodi človek takole v poznih večernih urah po celjskih ulicah in se malo ozre po trgovskih lokalih, lahko opazi, da delajo tam vajenci in celo pomočniki do 11 v noč, ne da bi za to — v največ primerih — bili plačani, kot to določa zakon. Podjetniki, dajte delavcu, kar je njegovega, dajte mu to, kar določa zakon! Upoštevajte, da delavec ni stroj, ki ga lahko izkoriščate, potem pa izrabljenega vržete med staro šaro, upoštevajte, da ima delavec isto pravico do življenja, kot vi sami!

je bil prepričan, da strelja Frank za zajcem. Zato je stopil tjakaj, da bi videl plen. Pa je našel Franca hudo ranjenega na tleh. Frank je namreč z napeto puško čakal divjadi ter se naslonil na puškino cev. Kdo ve, kako se je puška sprožila, in oba strela sta šla v Franka, ki je kmalu nato umrl. — Prav na

avtomobilom smrtno ponesrečil 36 let stari subotički industrialec Josip Hahn, ki se je vozil v Belgrad. Tik pred Karlovci je na avtomobilu počila guma prvega kolesa. Sofer se je zmedel ter je hotel naglo ustaviti vozilo. Ker je prehitro zavrl, se je avto prevrnil. Hahn je hotel skočiti iz avtomobila, je pa spodrsnil, nakar ga je avto zmečkal.

n Skrij lovsko puško pred otroki! »Ti bodi medved, jaz bom pa streljal!« Tako sta se igrala 9-letni Janko Jukič in Milan Garčič, ki je malo mlajši, v vasi Gerlovec pri Karlovcu. Janko je vzel očetovo lovsko puško ter šel nad medveda. Mali Milan je bil navdušen medved ter se je po vseh štirih plazil proti lovcu ter grozanske godei. Malega »lovca« je pogled na »medveda« tako vznemiril, da je dvignil, kolikor je mogel, lovsko puško ter sprožil. K sreči ni posebno dobro meril, zato je malega Milana le obstrelil. Milan je vendarle hudo poškodovan ter je njegovo življenje v nevarnosti. Ko bi bil Janko bolje meril, bi ga bil ubil.

n S hitrostjo 100 km zadel v drog in se ni ubil. To je bil avto dunajskega barona Gautscha. V avtomobilu so se z baronom vred vozili še trije Hrvatje, in sicer gđ. Marija Iverec iz Zagreba, zasebni uradnik Franc Gergl iz Zagreba in dubrovničan Lazar Krstič. Krokali so na Lapadu ter se zjutraj vračali v Dubrovnik. Krstič in Gergl sta hudo poškodovana ter so ju prepeljali v bolnišnico, Gautsch in Iverčeva pa sta bila lažje poškodovana ter so ju prepeljali v hotel Imperial, kjer stanujeta.

NOVI GROBOVI

n A dneva ne pove nobena »Prat'ka«... V Ljutomeru je umrl veletrgovec Krainz Alojz zij. — V Krškem je preminula šivilja Marija Kodrič. — Na Jesenicah so pokopali trgovca Ignacija Morica. — V Retečah je zapustil ta svet posestnik Anton Jenko. — V Idriji je odšla h Gospodu po večno plačilo 80 letna Franciška Pivk, mati ljubljanskega kateheta g. Janeza Pivka. — V Kranju je Bogu vdano umrla vdova orožniškega stražmojstva Marije Janja roj. Perne. — V Mariboru se preminul zasebnica Jerica Soršak. Pokopali so jo v Ljubljani. — Na Viču v Ljubljani so djali v grob strojnika Valentina Kikeljna. — V Ljubljani so zapustili solzno dolino: Antonija Petrovič roj. Tomšič, član opernega zbora Bekš Zorko in profesor Josip Marn. — Naj počivajo v miru!

je bil prepričan, da strelja Frank za zajcem. Zato je stopil tjakaj, da bi videl plen. Pa je našel Franca hudo ranjenega na tleh. Frank je namreč z napeto puško čakal divjadi ter se naslonil na puškino cev. Kdo ve, kako se je puška sprožila, in oba strela sta šla v Franka, ki je kmalu nato umrl. — Prav na

Izšla je Družinska Pratika za leto 1939

z zelo bogato vsebino in obilico krasnih slik v bakrotisku.

Dobiva se za ceno Din 5.— (po pošti 50 par več) v vseh knjigarnah in mnogih trgovinah širom Slovenije. Preprodajalci velik popust.

»Družinska Pratika« naj najde pot v vsako hišo!

istem stojišču je pred nekaj dnevi od svoje puške bil zadet lovec Boško Mladinovič, kmet iz Čirikovca.

n Kor je počila guma na kolesu. Pri Sremskih Karlovcih se je 12. oktobra s svojim

Velika tihotapska storija v Italiji

V zvezi z aretacijo markize Jolette Godi di Godi, ki je hotela vtihotapiti v Francijo 1.000.000 lir in večji znesek tujeja denarja, je policija ugotovila, da je obstojala v Rimu velika tihotapska tolpa z odlično organizacijo. Na čelu te tolpe sta bila grof in grofica Orsi ter bančnik Sacerdotti. Na temelju prvega izida preiskave je policija zaprla v Rimu poleg grofa Orsija še bančnika Sacerdottija in šest drugih oseb. Grofica Orsi se trenutno nahaja v Franciji in je italijanska oblast zahtevala njeno izročitev. Po ugotovitvah italijanske policije je ta tolpa tihotapila v ino-

zemstvo poleg denarja tudi drago kamenje. Tihotapci imajo mnogo sodrukovnikov po raznih večjih italijanskih mestih. Policija je zaprla tudi nekaj oseb v Turinu. Tihotapski dogodek je vzbudil v vsej Italiji veliko pozornost in italijanski listi v dolgih poročilih objavljajo aretacijo grofa Orsija. Ista tolpa je že za časa abesinske vojske prav tako tihotapila denar, zlato in tuje papirje. Zaprti so obtoženi, da so imeli tesno zvezo s sovražniki Italije in so svoje tihotapske posle izvrševali v znamenju protifašističnega delovanja.

RAZGLED PO SVETU

Nova Češkoslovaška

V preteklem tednu so bile dokončno do-
ložene meje med Nemčijo in češkim delom
češko-slovaške države. Berlinska mednarodna
komisija je sklenila, da namreč plebiscita ni-
kjer več ne bo in da so meje, do katerih so
nemške čete zasedle Češko do 10. oktobra,
dokončne meje med obema državama. Češko-
slovaška država je odstopila skoraj petino
svojega ozemlja in skoraj 4 milijone prebi-
valev.

Borba za slovaški del nove čl. države
pa še ni končana. Ves pretekli teden so bila
v Komarnu zelo huda pogajanja med madžar-
skimi in slovaškimi zastopniki. Uspeha niso
prinesla nobenega. V četrtek so jih Madžari
razbili. Madžari so namreč zahtevali odstop
skoraj ene tretjine Slovaške ter vso Podkar-
petsko Rusijo, v ostalem ozemlju pa so za-

btevali plebiscit. Slovaki so to odklonili, pač
pa so ponudili ono ozemlje, kjer res Madžari
prebivajo strnjeno. Madžari so nato poga-
janja razbili ter takoj mobilizirali pet letni-
kov, da bi pri Slovaki povzročili strah. Tudi
češkoslovaška vojska je v pripravljenosti.

Tudi na znotraj se Češkoslovaška preure-
juje. Najprej so Slovaki dobili samoupravo
in so si imenovali lastno vladu, ki ji pred-
seduje dr. Tiso. Pretekli teden so isto storili
tudi Rusini, kjer je ministrski predsednik
samoupravne vlade dr. Brody. Na znotraj se
bo torej Češkoslovaška spremenila iz centra-
listično urejene države v zvezno državo s
trema samoupravnimi edinicami: češko, slo-
vaško in rusinsko, ki bodo imele skupno samo
zunanjo politiko, armado in denarstvo.

Bojev v Palestini noče biti konec

Ni ga dneva, da bi ne prišlo na več kra-
jih v Palestini do krvavih in deloma zelo res-
nih spopadov. V Nablusu so se spoprijeli
Arabi z britanskimi četami. Stirje Arabci so
padli. V mestu je proglašena prepoved zbi-
ranja na ulicah. V vasi Balajo, južnozpadno
od Jeruzalema, je prišlo prav tako do borbe
med Arabci in britanskimi četami. V teh
bojih so sodelovala tudi letala in tanki. Arab-
ci beležijo več izgub, na angleški strani pa je
padel en vojak, eden pa je bil ranjen. Nad
Jeruzalemom so pozno ponoči letela letala
zaradi spopadov v južnozpadnem delu mesta.
Do spopadov je prišlo tudi na cesti Haifa—
Tel—Aviv ter Haiva—Balbus. V galilejski po-

krajini so Arabci uničili vse telefonske napra-
ve in prerezali žice električnega voda.

Kazenski podvig angleških oblasti proti
arabskim vasem se nadaljuje. Tako so v vasi
Midanu severno od Gaze z minami pognali
v zrak 25 hiš, a v severni Palestini so izrekli
nad več vasi skupnostno kazen. Poleg tega
morajo te vasi plačevati stroške za ojačenje
policijskih oddelkov. V Nazaretu, Tiberiji,
Dilinu, Tulkaremu, Jaffi, v starem delu mesta
Jeruzalem, Betlehemu in Gazi je prepovedano
odhajati iz hiš vsemu prebivalstvu. Poleg te-
ga so neko noč zaprli za promet vse ceste v
pokrajini železniške proge Haifa—Kantara ter
dohode k letališču v Lidi.

Vojna na Daljnem vzhodu

Na Daljnem vzhodu so Japonci udri na
Kitajsko tudi z južne obale navzgor. To je
znamenje, da se Angležev in Francozov ne
boje več. Do sedaj so se nanje ozirali, toda
po monakovski konferenci vedo, da ni treba
več. Napad z juga pa bo imel za posledico
tudi to, da se bo kitajska armada mnogo tež-
je branila, ker ji bo presekana edina dovozna
pot z morja.

Pri opazovanju svetovnopoličnih dogod-
kov dobivamo vtis, kakor da bi se trije za-
vezniki Nemčija, Italija in Japonska drug za
drugim igračkali z Anglijo. Ko eden neha s
pritiskom na njo, začneja drugi, in ko je ta
odnehal, začneja tretji. Sedaj je samo še vpra-
šanje, kdaj bodo sprožili zahtevo po nekda-
njih nemških kolonijah.

KATOLIŠKA CERKEV

Blagoslov sv. očeta novi Češkoslovaški
Sv. oče Pij XI. je te dni sprejel češkoslovaške-
ga poslanika v Vatikanu. V razgovoru je po-
udaril, da je češkoslovaška država doprinesla
veliko žrtev za človeštvo in mir. V tej zvezi je
poglavar Cerkve omenil zadnji govor predse-
dnika praške vlade generala Syrovega, v ka-
terem je izjavil, da je Češkoslovaška na žrtev
pripravljena. Sv. oče je nato poslal novi če-
škoslovaški državi svoj blagoslov. — S pri-
ključitvijo Avstrije in Sudetov se je številčno
razmerje med protestanti in katoličani v Nem-
čiji močno izpremenilo. Prej je bilo v Nemčiji
42 milijonov protestantov in 21 milijonov ka-
toličanov, sedaj pa je 43 milijonov protestan-
tov in 31 do 32 milijonov katoličanov.

ITALIJA

Iz bratske pokrajine. Na goriškem gra-
du so odkrili podzemeljski hodnik, ki pelje od
zapadne strani proti vzhodnemu obzidju. Vas-
kan je v živo skalo, na kateri stoji staroslavni
grad, in je okrog 600 m dolg. V bližini izhoda
je tako zvana »Kraljeva opazovalnica«, ker je
s tega mesta italijanski kralj opazoval boje ob
Gorici. — Italijanski kralj odpotuje 20. okta-
bra v Napoli, kjer se bo udeležil sprejema ita-
lijanskih prostovoljcev, ki se bodo ta dan

Balon »Poljska zvezda«, s katerim so se mislili
Poljaki dvigniti v stratosfero, je nedavno zgo-
rol. Kako je ogenj nastal, še niso ugotovili.

Mladi kitajski častniki pred odhodom na bojišče

vrnili iz Španije. — Pri svojem zadnjem obisku
v Gorici je načelnik vlade Mussolini naklonil
novozgrajeni cerkvi presv. Srca Jezusovega
150 tisoč lir. — Od začetka državljanske vojne
v Španiji do 10. oktobra t. l. so podatki o iz-
gubah italijanskih prostovoljcev naslednji:
mrtvih častnikov 227, ranjenih častnikov 697,
mrtvih legionarjev 2430, ranjenih legionarjev
8161, ujetih častnikov 3, ujetih legionarjev 351,
zaradi bolezni umrlih legionarjev 278. Med
ranjenimi je 2000 stalno nesposobnih pohab-
ljenecv in invalidov. Skupne izgube
znašajo 12.147. — Dva ribiška motorna čolna
sta te dni v Trstu odplula na ribji lov. Ker je
bilo vreme ugodno, sta si obetala bogato žet-

tev. Na višini svetilnika, oddaljena približno 4 milje od barkovljanskega pristanišča, sta yrgla mreže. Nepričakovano mreže zastanejo, uloviti so morali izredno težko ribo. In res! Ko začnejo ribiči mreže počasi in previdno dvigati, vidijo, da je »riba« — tri kvintale težka avstrijska mina, ki jo je gotovo vodni tok zanesel v sredino tržaškega pristanišča. Ker je bil nevarni vojni »stroj« še nerazstreljen, so ribiči o svojem posrečenem »lovu« takoj obvestili pristaniško poveljstvo, ki je potem spravilo svojevrstno »ribo« na varno. — Od 28 držav, ki so se udeležile svetovne vojne, ima samo Italija še živega vladarja. Vsi drugi so umrli ali pa so bili odstavljani.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Nova vlada. Češkoslovaška vlada v Pragi je te dni potrdila sestavo avtonomne podkarpatske vlade, za katero so se sporazumele ruske stranke na sestanku 8. oktobra v Užhorodu. V vladi so zastopniki vseh podkarpatskih strank, in sicer štirje ministri ter dva tajnika. Predsednik vlade je Andrej Brody, ministra Bačinsky, Revay, Fenčik, tajnika pa Vološin in Pješčak. Ker so s tem v osrednjo vlado prišli tudi slovaški in ruski ministri, je osrednja češkoslovaška vlada sestavljena zdaj takole: ministrski predsednik in minister za državno obrambo general Syrový; zunanji minister dr. Chvalkovsky; notranji minister dr. Jan Černý; finančni minister dr. Josef Kalfus; pravosodni minister dr. Vladimír Fajnor; minister za trgovino in industrijo Jindřich Karvas; železniški in poštni minister general Vladimír Gajdoš; minister za javna dela general Karel Husarek; poljedelski minister Ladislav Feierabend; zdravstveni minister dr. Peter Zenkl; prosvetni minister dr. Stanislav Bukovský; propagandni minister inž. Hugo Vavrečka; minister za Slovaško in predsednik avtonomne slovaške vlade dr. Jožef Tiso; mi-

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

nister za Podkarpatsko Rusijo in predsednik avtonomne rusinske vlade Andrej Brody.

s Kakšna bodo nova delavska taborišča. Vlada generala Syrovega pripravlja več zakonskih predlogov o organizaciji dela, kar je ministrski predsednik potrdil v zvezi z ukrepi za demobilizacijo in s posledicami zmanjšanja državnega ozemlja. Izmed predlogov vzbuja pozornost zlasti namera ustanovitve delovnih taborov za nezaposlene delavce in še posebej za vojake, ki bi po demobilizaciji ne našli zaposlitve. Ti tabori bodo izvajali dela splošne koristi in bodo organizirani po vojaškem vzoru. Osebe, ki bodo delale v teh taborih, ne bodo dobivale podpore za brezposelne, toda imele bodo stanovanje in hrano v taboru ter bodo razen uniforme prejemale tudi dnevnice. Člani njihovih družin pa bodo dobivali hranarino. Računajo, da bo nov zakonski načrt vsaj začasn, preskrbel primerna življenjska sredstva velikemu številu nezaposlenih, kar bo imelo tudi ugodne moralne učinke na ljudi, katerih razpoloženje bi bilo sicer obupno. — Voditelj Madžarov v češkoslovaški republiki grof Esterhazy, je dal nemškim listom izjavo, v kateri pravi, da je treba k Madžarski priložiti samo tiste dele CSR, ki so res madžarski. Madžarska bi sprejela sicer tudi druge narodnostne skupine v svojo državo, toda le, če bi se za to odločile z ljudskim glasovanjem. Dala bi jim pa kulturno in gospodarsko samo-

opravo. Same prazne besede. — Brzojavko ameriškemu državnemu predsedniku Rooseveltu so poslali češki prebivalci mesteca Poličke na severnem Moravskem. Mesto so 10. oktobra zasedli Nemci. V brzojavki prosijo Roosevelta, da bi jim omogočil odločiti se po lastni volji, saj je v kraju 4000 Čehov in komaj 120 Nemcev. Poslali so tudi posebno spomenico komisiji poslanikov v Berlinu. — Ureditev nove češkoslovaške države na široki samoupravni podlagi je vzbudila veliko zanimanje po vseh državah, kjer vladajo podobne prilike kot so vladale v povojni stari češkoslovaški republiki. — Češko časopisje piše, da je Jugoslavija pravočasno spoznala, da Francija nima ne moči ne volje za obrambo svojega naslednjega prvenstva v Evropi.

FRANCIJA

s Kakor pred 20 leti. Dne 11. novembra 1918 je dobil francoski korporal Selliers 5. stotnije 7. bataljona njegovega lovskega polka povelje, naj da s trobento znamenje »Ogenj ustavitil« v potrdilo, da je svetovna vojna končana. Sedaj, po dvajsetih letih, je bil Selliers zopet mobiliziran in je stal s svojo četo v Belfortu na francosko-švicarski meji. Ko je monakovski sporazum odstranil vojno nevarnost, se je polkovnik spomnil na korporala Selliersa in mu ukazal, naj zopet da znamenje kot znak miru. In tako se je zgodilo, da je Selliers v dvajsetih letih drugič stopil pred fronto alpskih lovcev in z istim rogom dal drugič znamenje »Ogenj ustavitil«.

BOLGARIJA

s Načelnika generalnega štaba je ustrelil. Načelnik bolgarskega generalnega štaba je bil te dni ubit v hipu, ko je v spremstvu svojega adjutanta hotel vstopiti v ministrstvo za vojno. Napadalec je oddal nanj več strelcev ter

Limbarski:

Razdejanje

(Povest iz domačega življenja.)

»Kaj bo počela s hlapcem?« je namrščil čelo.

»Hlapec je res hlapec, pa ima neki lepo premoženje.« — Rehtarica ji je zaupala, kar bi ji prav za prav ne bila smela, da je Nande podedoval po stricu precej denarja. Hranil ga v pločevinskih škatli, kakršne imajo trgovci za bombone, ter je zašila v močno platneno vrečo.

»Ali pa ve, da je notri res denar?« je bil radoveden. »Starega človeka je lahko premotiti.«

»Videla ga sicer ni, marveč le naletela, ko je kazal zašitek hčeri. Od nje je potem izvedela samo toliko, da je tisto, kar je v škatli večinoma vredno, kakor Rehtarjeva koča...«

»Beži no, beži! — Janez se je pričel smejeti. »To ti je navihaneec, ta Nande!«

»Pa molči, naj bo že kakor hoče!« je zabičila možu. »Verjetno je, da je njegova dediščina le zanka za Albino...«

»Kaj pa drugega,« se je strinjala z ženo. »Kadar se je naveliča, bo izginila tudi tista škatla. Rehtarica naj bi ga zapodila.«

»Janez, kaj pa misliš! Račji bi storila ne vem kaj kot bi rekla svojemu bodočemu zetu eno samo šal besedo. Poroka bo najbrž še to zimo...«

Jamnik je zmignil z rameni. Se to ji je hotel povedati, da Nande ni po njegovem okusu. »Le poglej ga, kako je potuhnjen! Nikdar te ne pogleda naravnost.«

Spet se je zasukal pogovor na starega Rožanca. »Jaj, koliko imajo oče denarja!« so se mu zbujele skomine.

Žena si je domislila: »Janez, lepo bi bilo, če bi se sprijaznil z očetom. Koliko bi podedoval!« »Seveda bi bilo prav,« je soglašal z ženo. »Toda oče imajo svojo trmo...«

»Trebalo bi jih bilo omehčati...«

»Poskusi,« ji je dovolil z veseljem.

»Lepa beseda najde lepo mesto...«

Poučiji jo je, kako mora začeti. Oče ne smejo slutiti, s kakšnim namenom si prišla v dolino. Izmisli si kak izgovor in previdno zasučij besedo. Morda ti bodo potožili, da so brez doma, pa jim reci, naj se kaj pokažejo. Pri nas bodo imeli mir, ker imamo dovolj prostora.

Česar se je Jamnica lotila, je izpeljala do kraja. Tudi v Metuljah se ji je obneslo bolje, kot je pričakovala. Rožanc je sedel pred kočjo ves objokan. Voščila mu je dobro jutro.

»Slabo jutro, slabo!« je vzdihnil v odgovor.

»Saj vidiš, kam so me pregnali.«

»Oh, vidim, vidim!« je občutila njegovo žalost.

»Ubogi oče! Kdo bi mislil, da je res tak, ta Tone! Pri nas bi se bili oglasili!«

Starec se je bridko nasmehnil in hotel nekaj ziniti. Toda hitro se je premislil in rekel: »Nerad vam delam napotje.«

»Kakšno napotje?« se je zavzela. »Moj Bog, sina imate za vogalom, pa delate take ovinke!«

»Janezu bi morda ne bilo všeč...« se je izgovarjala.

»Oče, ne bodite vendar takil!« mu ni dala izgovoriti do kraja. »Še prav hudo mu je bilo, ko je izvedel, kam ste se obrnili. Pri nas je dovolj prostora, je rekel, zakaj bi se potikali drugod po svetu.«

»A tako je rekel!« ga je veselilo. »Tedadaj bi pa naposled res ne bilo napačno...«

»Pridite, oče! Prazno sobico imamo. V miru boste živeli, manjkalo vam ne bo ničesar.«

»No, bom pa prišel. Nocoj proti večeru. Pa Janeza pozdravite!«

»Pa za gotovo pridite!« — Jamnica že dolgo ni prišla tako vesela na Rovišče. Moža je kar obfemala ter mu naračevala: »Glej, da boš prijazen z očetom!«

Rožanc je prišel na Rovišče res, kot je bil objubil. Janez mu je hitel naproti, ker je videl, da se oče nekam obira in gleda ob znamenju okrog

sebe. Tu sta se našla pomirjena in omehčana po dolgih letih nevolje.

»Janez, nikdar nisem mislil, da ti bom na starost v naslednjem,« je stercu prilezlo iz grla. Priznal je, da ni prav storil, ker je dal posestvo hčeri.

»Človek se včasih zmoti, kar spozna šele tedaj, ko je že prepozno.«

Sin mu je rahlo položil na usta dlan v znamenje, naj nikar ne obuja neprijetnih spominov. Oče je utihnil ter si obrisal solzo.

Na pragu ju je čakala žena, ki je prišla starca za roko ter ga peljala v pripravljeno sobo. Pokazala mu je posteljo, pogrnjeno z lepo, skoraj novo odejo; rjuhe so bile bele ko sneg in blazine vse prav čedno oprane. Nad posteljo na steni je visela slika žalostne Matere božje. Jamnica je bila gospodinja, kakršne je bilo treba daleč okrog iskati.

Tesno zraven postelje je postavil sterc svojo orehovo skrinjo. Težka je bila, dva moža sta jo komaj naložila pri Rožancu in spravila z voza v njegovo sobo. V tej skrinji je hranil vse svoje premoženje razen denarja, ki ga je skrnil pod ploščo v vaški kapeli.

Mnencje zgovornih sosedov se je na Rovišču spet pričelo deliti. Malo je bilo takih, ki bi bili privoščili Jamniku bogatega očeta. Več jih je bilo, ki so raznašali, da se je Janez sprijaznil z očetom zaradi denarja. »Vse bo spravil iz njega, na kar ga bo postavil pod kap — še na občino ga bomo dobili.«

Starec ni rad slišal, ako mu je kdo omenil bogastvo. »Denar kopni kakor sneg,« je zavračal take govorce. »Bolje bi bilo, če bi obdržal kako njfvo... Grunt ima globoke korenine.« Tako je bil mož navezan na zemljo, čeprav je sam ni mogel obdelovati.

VIII.

Stari Rožanc se je pri Jamniku hitro udomačil. Imel je mir in dobro postrežbo. Gospodinja mu je stregla kakor svojemu pravemu očetju. Za svoj stari

ustrelil tudi adjutanta, ko je ta hotel streljati na napadalca. Atentator je rezervni major Josifov, ki se je na mestu ustrelil. Nekateri listi poročajo, da je atentat delo makedonstvujskih, druga poročila pa pravijo, da je napadu vzrok osebno maščevanje.

NEMČIJA

s To in ono iz Korotana. V št. Ožboltu je umrla 93 letna Ana Mlečnik pd. Jurčeva mati. — V Ločah je odšla v večnost 79 letna Potočnikova stara mati. — Smrtno se je ponesrečil s padcem pod avto gospodar Majričeve družine v Trnovljah.

s Vlada močne roke. Hitlerjevski pokrajinski vodja za Avstrijo Bürckel je imel one večer na velikem narodno-socialističnem zborovanju na Dunaju govor, v katerem je obračunal z dunajskim kardinalom nadškofom Innitzerjem zaradi manifestacij, ki jih je priredila katoliška mladina nadškofu. Bürckel je dejal, da zaradi teh manifestacij vlada ne bo izpustila dr. Schuschniggga, da bo najstrožje ravnala s katoliško cerkvi in njenimi zastopniki in da ne bo izpustila iz ječ katoličanov, ki so zaprti od marca meseca dalje.

DROBNE NOVICE

Italijanski kralj je grozil z ostavko, če bi šla Italija v boj s Francijo, pišejo češki listi.

40.000 vagonov pšenice je Romunija prodala Angliji.

Za 51 milijonov dolarjev zlata je pripeljal te dni v Ameriko parnik Roosevelt iz Evrope.

Na ladje so se začeli vkrcavati italijanski prostovoljci v Španiji. Gredo domov!

V boju severno od Jangceja so Kitajci popolnoma uničili dve japonski diviziji.

3500 vagonov moke bo izvozila Madžarska v Nemčijo.

dom se ni več toliko brigal, dasiravno ga popolnoma ni mogel pozabiti. Razdejanje ga je manj skrbelo, ker so mu dopovedali sosedje, da bo Svetlin prevzel dolgove. Le to ga je bolelo, ker se bo šopiril tujece na njegovi zemlji. In otroka sta se mu smilila, zakaj lida jima bo mačeha v pravem pomenu besede. Zaradi otrok bi bil ženitev na vso moč rad preprečil; hudobnemu zetu pa je privoščil Svetlino za pokoro.

Razen tega je imel možak še neko drugo tihno skrb, katere se je hotel znebiti. Vaško znamenje ni bilo več primerno skrivališče njegovemu zakladu. Prenesti ga je hotel domov v svojo skrinjo, kjer ga bo imel zmeraj zraven sebe. Kadar mu bo dolgčas, ga bo lahko preštel, ne da bi ga kaj motilo.

Zvezdna noč brez lune ga je vabila, naj uredni svoj željo. Tihno kakor nekdanj pri Rožancu se je splazil skozi vežo. Pot je bila tukaj krajša in manj nevarna. Nekaj previdnih korakov, pa je bil pri znamenju — prepričan, da ga ob pozni uri nihče ne opazuje. Ključ je namazal s slino in odprl vrata.

Preden se je lotil dela, je opravil kratko molitvico. Nato je vzel izpod suknišča dielo in privzdignil ploščo. Z levico jo je opiral, z desnico pa je segel v odprtino, ki je bila — prazna. Njegov zavitek je popraj zavzemal malone vso prostornino ter bi ga moral takoj otipati, čim je iztegnil roko.

Starec je omahnil in spustil ploščo, ki se je naslonila na podstavek oltarja. »Moj Bog! Kje je denar?« se mu je trgala beseda. Skoraj je bil onezavestil.

Na tativno v prvem hipu ni niti mislil. Tolažil se je z mislijo, da je votlinico le površno otipal. S trepetajočo roko je upravnil žveplenko in po svetil v odprtino. Medla svetloba užigalice mu je odkrila strašno resnico. Vanj je zazevala praznina.

Sesedel se je na stopnico pred oltarškom in zajokal. Zavedel se je, da je ob polovico premoženja. Nekdo mu je odnesel vse prihranke, pristradane in namočene z znojem. Tatu pa v svoji

Zaradi povpraševanja moramo pojasniti nekaj stvari zaradi obrestne mere. V listih berejo naročniki, da razni zavodi obrestujejo vloge do 5%. Na drugi strani pa je znano, da je splošna obrestna mera za vloge dovoljena le do višine 4%. Kako je torej s to stvarjo? Po uredbi, ki je še danes v veljavi, ne sme samo po sebi za navadne vloge dajati noben zavod več kot 4%. Če pa kak vlagatelj napravi dogovor z zavodom, da dolgo časa vloge ne bo dvignil, je po tej uredbi mogoče obrestovati najvišje po 5%. Tako je tedaj razumeti različna vabljenja mestnih zavodov, ki žele pritegniti vloge nase.

Ob tej priliki si dovoljujemo opozoriti na to, o čemer smo pisali že večkrat v našem listu, da je bil eden izmed vzrokov dolgotrajne denarne krize, ki je v tako veliki meri zajela naše pokrajine v previsoki obrestni meri. V dobi, ko so podjetja dobro uspevala in se je vse lahko prodalo, so razni podjetni ljudje in zraven tudi razni spekulanti jemali pri denarnih zavodih visoka posojila. Ker so podjetja vsaj navidežno dobro šla, so plačevali ali obljubili plačati visoke obresti. Denarni za-

Velike demonstracije proti dunajskemu kardinalu Innitzerju so priredili tamošnji narodni socialisti.

50 milijard frankov znaša francoski proračunski primanjkljaj, ne všteti ogromnih mobilizacijskih izdatkov.

Ceno staremu železju so povišali v Švediji od 45 na 50 kron.

150 delavcev je bilo ubitih zaradi eksplozije v japonskem premočniku v Jubari.

Hlinkova garda bo na Slovaškem podpirala organe javne varnosti.

43 sovjetskih generalov in z njim maršala Blücherja je menda dal zapreti Stalin.

O uporih v sovjetski Ukrajini piše časopisje.

Bivši državni predsednik ČSR dr. Beneš je prišel v Švico.

Obrestna mera

vodi so spet s svoje strani skušali pritegniti veliko vlog in so obljubovali vlagateljem visoko obrestno mero. Mnogo teh podjetij je potem propadlo in denarni zavodi so mnogo izgubili.

Ta gonja za obrestno mero je pospeševala spekulacijo in tako povzročila izgube in te v mnogih slučajih zastoj v obtoku denarja, odati zastonj pri izplačevanju hranilnih vlog. Ali naj sedaj zopet pademo v to napako? Vlagatelj, ki vprašuje samo po obrestni meri, je sam kriv v svojem pohlepu po hitrem dobičku, če pridejo gospodarske nesreče. Podoben je spekulantu, ki mora biti vedno pripravljen na izgube. Prvo pri nalaganju denarja je torej varnost in drugo se le visokost obrestne mere.

Obenem opozarjamo, da so nove vloge pri naših kmečkih posojilnicah obrestovane podobno kot pri mestni. Nikoli pa ne bodo smele naše kmečke posojilnice iti za tem, da bi tekmovala, katera bo dala več za vloge, ker bi se to reklo iti v spekulacijo in bi to pomenilo nepoštenje nasproti vlagateljem, katerim mora biti, kot smo zgoraj rekli, prvo: varnost naložnega denarja.

Nemški listi so začeli bolj prijazno pisati o Čehih. Hvalijo njih veliki smisel za stvarnost.

1.887.000.600 frankov za nove bojne ladje je določila francoska vlada.

99 judovskih profesorjev na italijanskih vseučiliščih bo moralo zapustiti svoja mesta.

V Parizu je umrl ruski veliki knez Ciril, ki so ga ruski izseljenci priznavali za svojega vladarja.

Nevarno je zbolel turški državni predsednik Ataturk.

Japonska je odbila angleško posredovanje za pomirjenje med Japonci in Kitajci.

Židovsko protifašistično zaroto so odkrili v severni Italiji.

Vojno stanje so razglasili v Munkačevu v Podkarpatski Rusiji.

prvi zmedenosti ni mogel uganiti. Njegove misli niso segle tako daleč. Videl ga ni nihče, ker tudi sam ni videl nikogar. Kaj če bi bil našel kdo njegov denar po naključju — morda celo pri belem dnevu? Temu pa je spet ugovarjalo dejstvo, da je bilo znamenje zaprti in ključ je hranil sam doma v skrinji. Vrata je našel zaklenjena tako, kot jih je bil sam poprej zaklenil.

Začel se je vdajati obupu. »Marija, Tebi sem izročil v varstvo svoje premoženje! Zakaj si dovolila, da me je zadel ta nesreča? Ali se Ti ne smili ubožec, ki je izgubil vse, kar je pridobil v petu svojega obraza?«

Utihnil je v strahu, da je segel predač. Marija, ki je razdelila svojim sosedom že toliko dobrot, ni kriva temu, kar se je zgodilo. Nesrečo si je nakopal sam, ker je denar atarilcu tako rekoč nastavil.

»Pomagaj mi, da dobim nazaj, kar sem izgubil,« je prosil zaupno nebeško Priprošnjico. »Tistega, ki je to storil, naj začne peči vest, ker je kradel na svetem kraju. Grize in žge naj ga tako dolgo, dokler ne bo položil denarja tja, kjer ga je našel.« — Čutil je neko tajno pomirjenje, ko je odhajal s trudnimi koraki.

Ko je legel v posteljo, ni mogel zaspati. Samemu sebi se je smilil, koliko je pretrpel, preden je spravil skupaj nekaj za stara leta. Zlobna roka pa mu je ugrabila vse ter ga pahnila v bedo.

»O Bog, kako sem nesrečen! se je zvijal in premetaval po postelji. »Nič si ni spravil v grob, zapodil so me od doma, zdaj pa še ta izguba!« — Pritajeno ihtenje se mu je bolj in bolj spreminjalo v bolešno ječanje.

Jamnik se je prebudil in poslušal. »Oče jokajoč ga je opozorila žena. »Pa niso kaj zboleli?«

»Preden so šli spat, sva govorila precej časa. Videli so se mi celo prav dobre volje.«

Zena si ni dala dopovedati. »Nekaj jih je moralo doleteti. Stari ljudje so občutljivi ter jih najde vsaka bolezen.«

Tudi Janeza je začelo skrbeti. Tarnanje je bilo zmeraj glasnejše. »Ali bi šel pogledat?« je vprašal ženo.

»Pojd, Janez!« ga je prosila. »Spravi jih na peč, da se bodo ogreli, ali pa jim bom skušala kamelice. Če jim ne odleže, pojdem po zdravnik.« Vstal je in šel kar bos iz sobe. »Ali vam je slabo?« je iznenadil očeta, ki ga je slišal šele tedaj, ko je odprl vrata.

»Nič mi ni,« je zanikal.

»Pa vendar!« — Jamnik je sodil po glasu, da oče ni povedal resnice.

»Nič takega ni,« je trdil oče in beseda mu je zastajala v grlu.

»Oče!« — Janez je sedel k njemu na posteljo.

»Nikar mi ne prikričajte, ako želite, da vam ni kaj prav, ali pa če imate kaj drugega na srcu... Ne stramujte se, naj bo karkoli...«

Rožane je kašljal in hrkal; videlo se je, da mu ni prijetno govoriti. Toda molčati ni smel, ker je moral najti nekoga, ki mu bo pomagal pri zasledovanju.

»Morda mi bo laže, ako ti zaupam...« ga je omečilo sinovo prigovarjanje. »Bojim se pa, da bi me zaradi tega ne sovražil.«

»Ali jaz?« ga je potrla očetova bojazen. »Saj vendar nimate povoda, misliti kaj slabega o meni. Tudi če bi bilo kaj takega, kar bi mi moglo škodovati, vam ne bom rekel nikdar žale besede.«

»No, če je tako, pa dajmo! Veš, to je bilo tedaj, ko me je zet preplasil z vlomom v blagajno,« je začel pripovedovati. »Ball smo se preksavve, ker so nam ljudje podtikali, da smo mi zapravili občinsko premoženje. Pri Tonetu ali pri rajni Ani bi ne bili dobili ničesar, ker sta svoj denar znosila k Svetlinu. Jaz pa sem si pripravil nekaj za starost in če bi bili odprli mojo skrinjo, bi bili našli v pločevinasti škatli, zašiti v vrečo, vse moje prihranke. Pa bi bili morda rekli: »To je vzel iz občinske blagajne.« Nekaj mi je svetovalo, naj spravim svoj denar na varno. Toda kam, sem začel premišljevat. Na prijatelje se nisem zanesel,

PODOMOVINI

V spomin † g. Alojzija Rudolfa

Zadnji »Domoljub« je prinesel novico, da je pri Sestoboru umrl upokojeni župnik Alojzij Rudolf, rojen v Čraem vrhu pri Idriji. Domoljubovi bralci gotovo ne vedo, da je Alojzij Rudolf kot kaplan v Trnovem pri Lirski Bistrici ustanovil v Sloveniji prvo hranilnico in posojilnico po Raifajzovih načelih. Kot mlad kaplan je prišel v Trnovo. Videl je, kako vaški mogotci stiskajo in odirajo ubogega kmeta. Kako zahtevajo od njega ne samo visokih obresti od posojil, ampak ga tudi sicer izkoriščajo. Kmet si ni znal pomagati. Pa je pokojni stopil k dr. Ivanu Susteršiču. Sestavila sta pravila za hranilnico in posojilnico. Pravila so bila 18. septembra 1894 od sodišča potrjena in hranilnica je pričela delovati. Težak je bil začetek. Vlog ni bilo. Zadrufne zveze tudi ni bilo, ker sploh takih hranilnic še ni bilo. Pa je Rudolf iskal posojil. Večkrat mu je pomagalo tudi podporno društvo za duhovnike ljubljanske škofije. Kmetje so dobivali v potrebi posojilo in so rešili pijavk. Hranilnica je dobila zaupanje. Ljudje so prinašali vloge.

Pokojni Rudolf je opazoval tudi, kako trgovci iščejo prevelik dobiček in s tem ubogega človeka izžemajo. Še istega leta se mu je posrečilo ustanoviti gospodarsko društvo v Trnovem. Tudi te društvo je prosevalo. Pridobilo si je primerne prostore. Zato je Rudolf sam, ki je bil iz premožne Dragotove družine iz Črnega vrha, veliko žrtvoval. Ni iskal svoje koristi, ampak skušal pomagati ubogemu kraškemu kmetiču. Po časopisih so napadali požrtvovalnost kaplana. Doma so mu nasprotovali, kolikor so le mogli. Toda Rudolf, trda črnovrška korenina, se ni dal odpasti. Šel je neustrašeno naprej do zmage. Slovenski zadrufarji neaj bi se s hvaležnostjo spominjali svojega prvobornika! Blag mu spomin!

Se eno mnenje o prosti žganjekuhi

Letos konec julija ali v začetku avgusta je nekdo, ki gotovo ni kmet, pribežil v Domoljuba članek, ki je bil naperjen proti prosti žganjekuhi. Pisec teh vrstic sem srednji kmet in se nikakor ne morem strinjati z zgoraj omenjenim člankom in bom v imenu več kmetov, ki smo se o tem razgovarjali, povedal naše mnenje. Prosta žganjekuha za domače sadje mora ostati; tisto sadje, ki prične odpadati v avgustu in do zoritve ni za drugo porabo kot da se prekuha v žganje. Koliko je tudi v jeseni slabega in nagnitega sadja, ki je porabno samo za žganje; včasih je takega sadja komaj za par kotlov; ali se potem spleča hoditi do financarjev po 3 in tudi do 5 km daleč? Dostikrat financarja ni mogoče takoj dobiti in predno pride, se sadje še popognoma pokvari. Zakaj bi končno kmetu branili, da bi ne smel svojevoljno porabiti tega, kar s trudom pridelal. Nisem ljubitelj alkoholnih pijač, vendar pa priznam, da ne škoduje odraslemu kozarček žganja po težkem delu, posebno pozimi, ko pride ves prepoten z deia v

gozdu. Sem pa odločno proti tistim, ki otrokom dajejo žganje, vendar jaz v našem okolišu tako brezvestnih staršev ne poznam. Če pa so kje, bi se moglo kazensko postopati proti njim. Poznam pa nekaj oseb v okolišu, ki kupujejo fige, brinje, rozine, in iz teh sadežev kuhajo žganje, ki ga potem prodajajo; proti takim bi se pa moralo postopati kazensko ali pa takšno žganjekuho močno obdavčiti, da bi tako početje opustili. Če bi se pa uknila prosta žganjekuha na domače sadje, sem pa prepričan, da bo 95 odstotkov kmetov proti in kar je pametnih že porabiho žganje tako, da jim ni v škodo; kar je pa pijancev bodo pa pili v svojo škodo tudi še naprej, če se prav danes odpravi prosta žganjekuha in če se tudi žganje podraži na 100 din liter. Kajti tisti pregovor še vedno drži: — Pijanec se spreobrne, ko se v jama zvrne. — Kmet iz kamniške okolice.

Iz raznih krajev

Podzemelj. Dne 6. oktobra je bilo prodano na okrajnem sodišču v Metliki na dražbi posestvo in hiše Julija Macelle iz Gradaca. Kupil je Plut Ivan, posestnik in trgovec z lesom v Gradacu za vsoto 450.00 din. Ta mesec bo potegnjen električen vod iz Metlike v Črnomelj. Vod gre mimo Podzemlja in Gradaca. Zdjaj je lepa prilika, da dobe vse okolišče vasi električno luč. Pri nas je ugodna prilika, da se naseli industrija, pogoji so dani vsi, treba je le še elektrike. Graščak Sutej baje namerava preurediti graščinske prostore v industrijske. Slišimo, da so mnogi navdušeni za elektriko, drugi pa zopet ne. Jasno je, da vsi nikdar ne bodo. Protivjivo se zato, ker bi morala občina prevzeti poročstvo za najetje posojila v znesku nad din 300.000. Če so za taka posojila dala poročstvo druge občine po Stajerskem, Gorenjskem in Dolenjskem, ga bo vendar tudi naša občina. Letos v oktobru je soseska Dobravice obhajala 50-letnico zidave podružnične cerkve. Bila je v ta namen tridnevna in na žeganju je bil blagoslovljen nov kip sv. Ane. — Zaradi suše smo letos zelo prizadeti. Po poznem dežju je začelo znova zeleneti in se poljski pridelki izredno pozno spravljajo domov. Posebno manjka krme za živino. Letos ima smrt bogato žetev. Nagle smrti je umrl Marolt Janez iz Podzemlja. Kosil je v bližini doma otavo. Naenkrat mu pade kosa iz rok, zgrudi se in umre. Srčna kap. Zapuščca vdovo in enega otroka. Bil je dober in

Slovenski dom

JB NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM ČITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROCITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICE UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILKE LISTA NA OGLED.

doma pa tudi ni bilo takega prostora. Nevarnost pa zmeraj večja od dneva do dneva.

Tedaj so pobitele moje misli proti vaški kappeli. Pod ploščo pred oltarčkom so odkrile nekaj praznega prostora. V duhu sem ga premeril in primerjal velikost moje škatle. Mera se je ujemala in neke tihe noči sem zaupal svoje imetje božjemu varstvu. Ko sem zaklenil železna vrata, je v grmu blizu znamenja nekaj zašumelo. Kaj je bilo, si še danes ne morem razložiti.

Tisti primanjkljaj v blagajni ali kar je že bilo, se je pozneje izkazal kot pomota. Zadeva je že zdavnaj poravnana, pa tudi razmere so se spremenile, tako da skrivanje denarja ni več potrebno. Nocoj sem ga hotel dvigniti in spraviti v skrinjo. Škatle pa ni več pod ploščo, kamor sem jo bil položil. Sam vrag je je menda odnesel — Bog mi odpusti grehe!

Jamnik ga je mirno poslušal. Zdržal se je vsake opazke; nobenega očitka ni hotel izreči, ker ni maral begati nesrečnega očeta. Zalost ga ne sme potreti in razburjenje bi mu škodovalo.

»Ali je bilo znamenje odprto?« je vprašal starca.

»Zaklenjeno. Ključ sem hranil v skrinji pod obleko. Med tem časom ga nisem dal nikomur iz roke ter ga tudi ni nihče zahteval. Kadar so dekleta prinesla cvetlice, sem bil sam zraven.«

»Vrata ste zdaj kaj neda spet zaklenili in uravnali ploščo...«

»Ne vem, ali sem jo ali nisem,« si starček ni mogel domisliti. »Zdjaj je pač vseeno, ker ni denarja...«

»Pa nite je zavrnili očeta. Hitro mi dajte ključ, da grem pogledat.«

Rožane ni mogel najti ključa v nobenem žepu. Vedel pa ni, ali ga je izgubil med potjo, ali ga je pozabil vzeti iz ključavnice.

Jamnik je zdiraljil proti znamenju. Našel je odkrito ploščo in odprta vrata. Hitro je uredil, kar je bilo treba in tekel domov k očetu.

»Ostanite čisto mirni!« mu je naročil strogo. »Nikomur ne rčnite besedice, da ste opazili tatvino. Vaše vedenje mora biti takšno, kakor po navadi. Delajte se, kot bi bili kdove kako dobre volje.«

Oče ga je gledal debelo, ni ga mogel razumeti. Sin mu je pojasnil: »Tisti, ki je denar iztaknil, ne sme izvedeti, da ste ga že pogrešili. Tako nam bo okrajšana pot zasledovanja. Skrivaj se dá človeka najlaže opazovati.«

»Ali meni, da ga bova našla?« je skrbelo očeta.

»O tem ne dvomim,« ga je tolažil. »Zaspite brez skrbi, kot bi imeli denar v skrinji. Jutri o tem nobene besede. Tatu je treba zasačiti in ko ga bova prišla, nama ne bo ubežal. Tegaj pa ne moreva izvesti brez zadostnih dokazov.«

Očeta je zanimalo, kam se bosta najprej obrnila. Njegovo prvo sumničenje je zajelo Svetlina, pa tudi Rožanc ni šel mimo njega. Toneta se bo dalo prijeti, ako bo razsipel denar; očeta pa krivde Svetlinu ne bo lahko dokazati. Koga drugega se na Rovišču ni upal obdolžiti, ker ni imel povoda.

Janez ni rekel nobene prave besede. »Samo počasi in previdno,« mu je bilo kot izbrano geslo. »Bog ne daj, da bi se kam nepremišljeno zalepela. Ena sama taka kretnja, pa lahko rečete: »Zbogom, moji denarčki za večne čase!«

Zena je medtem že skoraj zadremala. Ako bi bilo kaj hudega, bi se mož ne bil zamudil tako dolgo. Radovedna pa je le bila, kaj je delal toliko časa pri očetu.

Pa ji ni hotel ničesar izdati. »Očetu se je menda nekaj sanjalo in nimajo radi, ako bi o tem nastale kake govorice. — Pa tudi o bogastvu Svetlinovega hlapca ni treba govoriti. Ni vredno, da bi se ukvarjali s takim človekom...«

»Močala bom, kot bi ga ne bilo na svetu,« je obljubila. »Da se le očetu ni kaj žalega primerilo!«

Mož se je zanesel na svojo ženo kot na samega sebe. Vendar ji ni mogel zaupati, kam je odšel po zajtrku v praznični obleki. Žena pa tudi ni poizvedovala; zadostoval ji je odgovor, da bo hitro opravlil.

Namenil se je v bližnji trg, kamor je odšel nalašč po drugi poti. Več dolgih ovinkov je napravil, preden je pozvonil pri vratih orožniške postaje.

Jamnik in načelnik postaje sta bila dobra znanca. Skupaj sta služila pri vojaki, kjer sta se že takrat dobro razumela. Tukaj se je njuno prijateljstvo obnovilo, kolikor so pač dopuščale razmere.

Gospod Dimnik, tako se je pisal orožnik, je bil v svoji službi vesten in natančen. Zgodba v vlogu v občinsko blagajno in o zakladu, skritem v znamenju na Rovišču, ga je silno zanimala. Mejo zakona je na obeh krajih najbrž prestopila ena in ista oseba. Zapisal si je vse do kraja in obljubil, da bo posvetil zadevi vso pozornost. Opazovanje ne bo trajalo dolgo časa; zadeva bo skoraj dozorela. In tedaj bo treba zagrabiti z obema rokama.

Zasledovanje ni obetalo izkušenemu orožniku nobene posebne težave. To, kar je povedala Rehtarica Jamnikovi ženi, je posvetilo kakor luč v temo. Nandeta bo treba iznenaditi, kadar bo zato priložnost, katero bomo takoj uporabili. Dolej pa delajmo potihno in od daleč.

Pomenila sta se, kje bi bilo osumljenca najbolje prijeti. Pri Svetlinu ni primerno mesto; tam bi se navihaneč laže umikal in Svetlin bi motil zasliševanje.

»Kaj pa pri Rehtarici, vaši sosedici?« si je domislil orožnik. »Verjetno je, da brani v koči svojo dediščino, ki je po opisu slična zavitku vašega očeta.«

»Tam ga bomo lahko dobili,« je vedel Jamnik, ki je poznal razmere. »Zasačili ga bomo pri vasovanju. Kakor pravijo, sta z Albino zaročena...«

(Nadaljevanje sledi.)

skrben gospodar. Zatisnil je za vedne svoje oči 79-letni Tomaž Dehlič iz Krasince. Bil je samo en dan bolan. Pokopali smo ta teden 81 letno Baro Tomc iz Škrilj. Matija Starašiniča iz Krasince in Marijo Jurejevčič iz Cerklj. Lansko leto je celo leto umrlo 26 ljudi, letos pa že sedaj 41. V Podzemlju je gospodinjki tečaj. Obiskuje ga 23 deklet. V nedeljo, 23. okt. bo v dvorani občini zbor prosvetnega društva in Fantovskega odseka in sicer popoldne po večernih. Ob tej priliki bodo mladi fantje igrali igro. Vabimo!

Blagovica. Dne 28. oktobra bo v Blagovici živalski in kramarski sejem.

Gorenja vas - Reteče. V sredo 12. okt. smo pokopali tragično umrlega posestnika in restavraterja pri postajališču Antona Jenkota. Naj mu sveti večna luč, težko prizadeto družino pa naj tolaži Bog! — Pretekli torek je Fantovski odsek polagal svoje račune. Iz poročil je bilo razvidno, da imajo naši fantje še veselje in voljo do dela v katoliški organizaciji. Le korajžno naprej, vi, starši, pa pošiljajte svoje otroke edino v naše organizacije, ker le v teh je vzgoja prava in dobra. — Knjižnica je odprta vsako nedeljo. Ker razpolaga z mnogimi lepimi knjigami, zato jo pridno obiskujte. — Pridno segajte tudi po nedeljskem »Slovencu«, saj prinaša vedno dovolj novic za stare in mlade — Nova šola je dovršena. Lepa arhitektonska stavba vzbuja splošno pozornost. Kako je bila potrebna, je najbolj razvidno iz tega, ker je vsa fara s pomočjo občine pridno pomagala pri delu. Zasluga pa gre tudi banskim upravim, ki je prišla na pomoč s primerno podporo. Načrt je naredil banovinski inženir E. Navinšek. Celotna zgradba z vodovodom, elektriko in z vso drugo opremo stane približno 550.000 din. Šolski odbor ima še posebno zaslugo v tem, da je vsa dela oddajal domačim podjetnikom in jemat na delo predvsem domače delavce. Tako je v pretežni večini ostal naš denar v naših rokah, kar je edino prav. — Slovesna blagoslovitev šole bo v nedeljo, dne 23. oktobra. Ob pol 2 popoldne bodo v župni cerkvi litanije, nato gre sprevod pred novo šolo, kjer izvrši cerkveni obred dekan Matija Mrak, po blagoslovitvi bodo primerni govori, deklamacija in petje. Moški zbor bo med drugimi zapel tudi znamenito Foersterjevo kantato: »Ako Gospod ne zida hiše«. Po petju bo v prostorih društvenega doma družabna prireditev. Pri vsej prireditvi bo sodelovala godba na pihala. Slovesnosti se udeležijo tudi gospod ban, kar bo vso prireditev še povzdignilo. Vabimo vse bližnje in daljne količane, da pridejo ta dan med nas in si ogledajo novo šolo, ki bo po blagoslovitvi na ogled vsemu občinstvu — Ta dan bo tudi blagoslovljen Zadržni dom, ki so si ga kmetje z lastnimi sredstvi zgradili pred nedavnim časom.

Stanga. Blizu se jesenski romarski shod ss. Simona in Juda. Mnogi romarji še ne vedo, katero nedeljo je ta shod, ali pred, ali po dnevu ss. Simona in Juda. Naznanjamo, da je vsako leto zadnja nedeljo v oktobru, na praznik Kristusa Kralja, brez ozira na to, ali je dan ss. Simona in Juda pred to nedeljo, ali po tej nedelji. Letos bo torej romarski shod 30. oktobra. Za lepe pobožnosti ter duhovno in telesno oskrbo romarjev je dovolj preskrbljeno.

Sv. Križ pri Litiji. V naši župniji so se začeli oglašati tatovi. Vlomljeno je bilo v Moravčah pri »Damijanu«. Pobrli je nekaj obleke. Dalje je bilo vlomljeno že dvakrat pri »Pilku« ter so odnesli tatovi Kamničarjevi vso obleko, obuvalo in denar. Pri »Peku« na Klancu so vlomilci tudi poskusili svojo srečo, pa jim je res uspelo. Odnesli so precej obleke in denar, kolikor ga je pač bilo v tisti sobi. Vse to dela najbrž kak domačin; orožniki ga pridno zasledujejo. — Sporočila se, da je občinska uprava izposlovala pri ban. upravi dva nova sejma, kramarski in živalski. Prvi je 6. maja, drugi se vrši v ponedeljek po sv. Uršuli. — Dvorana je tudi že delno dograjena in bo kmalu gotova.

Predstruge pri Dobrepoljah. Divji prašiči, ki delajo našemu siromašnemu kmetu na polju silno škodo, se vedno pogosteje pojavljajo v naših gozdovih. Pretekle dni so se neke noči te urcine drznile pripeljati prav v vas Predstruge k posestniku Lohkarju, katerega hiša leži blizu kolodvora Dobrepolje. Ni dolgo tega, ko je imel isti posestnik podoben obisk. Ker mista mogla doseči zaželeno kotuze, sta jo kru-

leč ubrala v gozd Štihto. Lovecem se kar ne posreči, da bi jih postrelili in tako rešili našega revnega kmeta teh nepovabljenih škodljivcev.

vela v planinah in tudi njeno mrtvo truplo je sprejela planinska zemlja. Orumenelo je listje, razcvetele so krizanteme, ki žalostno povešajo svoje bele cvetove nad Tvojim grobom in iščejo poslednje molitve. Nisi pozabljena med nami in tudi nikdar ne boš. Le mirno spi blaga duša pod grob in ti kličejo — nazaj, nazaj v planinski raj! vrhovi ponosnih planin, ki žalostno gledajo tvoj grob in ti kličejo — nazaj, nazaj v planinski raj!

Cerklje pri Kranju. Notranjščina naše farne cerkve je bila v letošnjem poletju vsa prenovljena. Cerkev je bila prebeljena, slike prenovljene, oltarji očiščeni in nanovo prevlečena vrata in še nedavno nove klopi. Izpopolnjena je tudi električna napeljava. Sedaj so pa nameščene še štiri krasne nove spovednice, ki bodo zelo lep okras celoti. Ze sicer veličastne stavbe, saj je po velikosti na osmem mestu v škofiji, sedaj tudi po lepoti ne bo zaostajala. Prejšnji teden so si jo ogledali gg. dr. Adlešič, univ. prof. Stele in arh. Plečnik ter so se vsi zelo pohvalno izrazili o njeni lepoti. Edino pereče vprašanje so orgle, pa upajmo, da se bo tudi to kmalu zadovoljivo rešilo.

boleanju ga je rešila smrt nadaljnega trpljenja. Bil je dober in veren fant; rad je pristopal k svetemu obhajilu. Naj v miru počiva blaga duša! Preostalim naše sožalje!

Raka pri Krškem. Prošlo nedeljo je imel naš fantovski odsek svoj občini zbor. Fantje se z vso vno pripravljajo za jesensko in zimsko delo v odseku. V svoj krog pa vabijo še ostale dobro misleče fante. — V večnost je odšla vdova Ana Simončič iz Dolenje vasi. Pokoj njeni duši!

Rob. V ponedeljek, 10. oktobra se je v naši vasi pripetila smrtna nesreča. Gostilničar Gregorič, ki se je pred letom priselil v ta kraj iz Sodražice, je peljal s kravo voz gnoja na njivo. Med potjo je žival zdvijala, moža pomandrala, da je obležal ves polomljen in str. Prejel je sv. popotnico in so ga z rešilnim avtom odpeljali v Ljubljano, kjer je kmalu podlegel poškodbam. Mrtvega so pripeljali nazaj domov. Pokopan je bil v petek. Naj v miru počiva. Res ne vemo ne ure, ne dneva!

Trstenik. Uršula Lombar, po domače Brnekova mati, goduje letos že 88 krat. Je najstarejša Trsteničanka. Po prezgodnji moževi smrti je sama vzgajala šest otrok in sama skrbelo za dom. Dobro se še spominja, ko so zidali na Trsteniku novo cerkev, ker jo je pri delu udaril velik kamen. Na Trsteniku pomni kar pet župnikov: Marinška, ki je zidal cerkev, Gregoriča, ki je postavil nove oltarje, Dolžana, Mikša

in dr. Arnejca. Jubilantinja gre še vsako leto peš na Brezje in k Sv. Joštu. In še dobro jo maha! Njena življenjska pot je bila trda in trnjeva. Veliko je imela skrbi s svojimi otroci, pa je vse lepo vzgojila in preskrbela. Čita še vedno brez ocal in še vedno sama peče kruh. Zrasla je ob črnem kruhu in ob rožnem vencu, katerega še vedno rada moli. Brnekovi materi želimo še mnogo let v zdravju in zadovoljstvu.

Križna gora. Na misijonsko nedeljo, dne 23. okt. bo romarski shod na Križni gori. Na predvečer v soboto spovedovanje, govor in litanije. V nedeljo ob 7 sv. maša in govor. Za čast križa v naših družinah in za njegovo razširjenje med neverniki darujemo to pot.

Studene pri Sevnici. V Močilah so začeli preurejati napajališče. Bog daj, da bi bilo skoraj dogotovljeno, da ne bi ostalo čez zimo razmetano. Zelo želimo, da bi se tudi pota proti Močilam malo popravila in s kamenjem posula. Zelo bi bilo potrebno.

Trebnje. Mirnopeškim orožnikom se je posrečilo izslediti kolo gđc. V. Zakrajškove iz Vh na gorice, katero je bilo pred nedavnim ukradeno. Tat je kolo prodal nekemu kmetu iz Glodola za smešno nizko ceno. — Akademija, katero je priredilo v nedeljo, 16. t. m. ob priliki obnega zboru prosvetnega društva »Barraga« v Trebnjem, je nam dala nove pobude za bodoče delo. Pri volitvah je bil iz podanih poročil razviden napredek društva v vsestranskem delu. Kot zaključek je sledila kmečka igra: »Obisk iz mestca«.

Smartno pri Litiji. V nedeljo, 16. oktobra smo imeli v Smartnem lepo slovesnost, namreč blagoslovitev grobnice in prenos ostankov naših bivših dušnih pastirjev, ter blagoslovitev in odkritje spomenika padlim vojnim žrtvam. Na pokopališču, kjer se je zbralo nad 2000 ljudi, je imel dekan Gornik dva govora, prvega o zaslugah naših bivših duhovnikov, ki so umrli v naši fari, drugega pa o vojnih žrtvah. Tukajšnji pevski zbor je zapel tri primerne pesmi, med njimi »Oj Doberdobe«, ki je iz marskaterih oči privabila solze. — Kakor po drugih krajih, tako se tudi v našem kraju zadnji čas vedno pogosteje izvršujejo vlomi in tatvine. Pretekli teden je bilo vlomljeno pri posestniku Zupančiču v Mali Kostrevec. Tatovi so odnesli obleke in drugih reči v skupni vrednosti nad 2000 din.

Odkritje spomenika v Črnomlju. Zveza bojevnikov v Ljubljani vabi žlane posameznih skupin in svoje idejne prijatelje, da se udeležijo odkritja spomenika v svetovni vojni padlim in pogrešanim, ki bo zvezano z velikim bojevnikiškim taborom, katerega priredi Skupina bojevnikov Črnomelj dne 16. oktobra t. l. Iz Ljubljane bo vozil poseben vlak, zaradi česar naj se udeleženci prijavijo za Črnomelj prej pri svojih skupinah ali neposredno Zvezi bojevnikov v Ljubljani, Masarykova cesta 18, I. (hotel Miklič). Odhod vlaka iz Ljubljane ob 5 zjutraj, povratek v Ljubljano ob 11 zvečer. Dovoljena je polovična vozina po železnici. Prijave sprejema tudi »Putnik« v Ljubljani, Tyrševa c.

Spodnji Brnik pri Cerkljah. Dne 3. oktobra je umrl znani kovaški mojster Lampe Jožef. Bil je nad 50 let naročnik »Domoljubca«. Rajni je bil dober poznavalec konj in konjskih bolezni ter je neštetim ljudem rad pomagal — saj je bil cel vaški živinozdravnik. Bil je mož globoke vere in velik poštenjak. Naj mu sveti večna luč!

Kompolje. Sedanje uvidene oblasti, ki čutijo in razumejo potrebo našega preprostega kmetškega ljudstva, ustanavljajo dan za dnem širom naše lepe slovenske domovine nove šole. Nad 20 let smo tudi že mi Kompoljci občutili neobhodno potrebo in smo se borili za ustanovitev lastne šole. Naša vas je v vsej dobropoljski dolini največja in skoraj najoddaljenejša od šole v Dobrepoljah, saj imajo naši otroci nad dve uri hoda do šole. Kaki siromaki so to zlasti pozimi in ob slabem vremenu, ko vsi prezeblji, premrznjeni in premočeni prihajajo v šolo. Vsak dan izgube štiri ure dragocenejšega časa, poleg tega pa hodijo še po tani v šolo in kasno se lačni vračajo domov. Sreče se trga nam staršem in smilijo se nam otroci, ko jokajoči hodijo v šolo in iz šole domov. Mnogo smo se prizadevali pod prejšnjimi režimi za ustanovitev samostojne šole v Kompoljah, a smo vedno naleteli na gluha ušesa. Zdar smo se vaščani spet opogumili na delu z dobropoljskim učiteljem Šulerjem, ki je že pred kratkim ustanovil šolo na Ilovi gori in vodi

vsa pripravljajna dela za ustanovitev naše nove štirirazredne šole. Pred kratkim je bil pri nas je odposlanec kr. banske uprave, ki se je osebno prepričal, da so naše prošnje utemeljene in upravičene. V prihodnjih dneh bo prišla uradna komisija kr. banske uprave, ki bo izbrala stavbišče in in si ogledala novozgrajeno stanovanjsko hišo, v kateri se bo vršil nekaj časa zasilen pouk. Kljub temu, da živimo v skrajnem siromaštvu in pomanjkanju, smo pripravljani, da nosimo bremena za gradnjo naše šole, ki jo moramo doseči. Bog daj, da bi se vendar enkrat naša srčna želja izpolnila in bi bili rešeni naši hudo trpečji otroci.

Stari trg pri Slovenjem Gradcu. Krasen in prostorn hlev župnišča Stari trg pri Slovenjem Gradcu je dne 6. oktobra zvečer pogorel do tal. Vzrok je neznan. Rešili so še pravočasno živino, krma, ki je bila spravljena na podstrešju, pa je zgorela. Požar je nastal okrog pol 8 zvečer in se pletejo govorice, da je bil podtaknjen od nekega brezposelnega, ki je nameraval spat nad hlevom. Škoda je delno krita z zavarovalnino.

Cesta pri Dobropoljah. Dne 13. oktobra bi se v naši vasi kmalu zgodila velika železniška nesreča. Zjutraj prihaja mlekár iz Iga z avtomobilom pobirat mleko. Tako je bilo tudi ta dan. Zadaj na avtomobilu je sedel Pinosa Matija iz Kompolj. Ko je avto privozil do nezavarovanega železniškega prelaza, sofer zaradi goste megle ni opazil bližajočega se vlaka. Tik ob progi je šele opazil Pinosa vlak. Brez pomisleka se je v silnem zaletu zagnal iz avtomobila, hoteč se rešiti trčenja z vlakom, toda padel je na progo ob tračnicah. Že je bil stroj pri njem, ga zgrabil za suknjo in nekoliko vlekkel za seboj, na kar ga je vrgel s proge. Suknjo je vlekkel vlak še dalje, jo dobesedno razcefal in tudi klobuk mu je snel z glave. Pinosa je ob progi obležal z opraskanimi in okrvavljenimi rokami in vratom. Sofer je pa v poslednjem hipu imel toliko prisotnosti duha, da je močno pognal vozilo in se tako rešil goste smrti. Vlak je samo nekoliko oplazil zadnji del vozila. Vse se je odigralo z veliko hitrostjo.

Iz naših društev

Sava pri Litiji. Dne 6. nov. bomo blagoslovili novi »Dom sv. Nikolaja« pod pokroviteljstvom g. ministra dr. M. Kreka. Ob 9 sprejem gostov na kolodvoru, spreved do cerkve, sv. maša na prostem z ljudskim petjem in godbo. Po sv. maši blagoslov doma in dva go-

Nesrečna obletnica

Letos je preteklo 18 let od ljudskega glasovanja, pri katerem smo izgubili Koroško, čeprav se je večina prebivalstva južno od Drave izrekla za Jugoslavijo. Vzrokov za naš poraz je bilo več. Že načelo ljudskega glasovanja samo je pravično le tedaj, kadar gre za dva naroda, ki sta si po gospodarski sili in po kulturni ravni enaka ter le pri popolnoma nepristranski komisiji. Pri tem je treba upoštevati, da je imela mednarodna komisija interes, da ostane mala Avstrija življenja zmožna tvorba. Zato so pripustili tudi nekaj

izključno nemških okrajev v volilno cono in tik pred glasovanjem odprli mejo nemškim agitatorjem, ki so imeli poseben uspeh z dvema gesloma: z jamstvom večjih demokratskih pravic so si pridobili delavce, a propagando proti obvezni vojaški dolžnosti, ki je tedanja Avstrija ni poznala, pa so si pridobili kmeta. In tako se je tudi mnogo Slovencev odločilo za republiko Avstrijo. Naše misli so še danes pri njih in s toplino spremljajo njihova stremjenja po ohranitvi svoje narodnosti.

vora. Popoldne ob pol 3 po litanijah silno zanimiva akademija in bogat srečolov. Za kosilo (6 din) naj se gostje pravočasno zglase pri župnem uradu na Savi.

Zagorje ob Savi. Velika tombola katoliškega prosvetnega društva v Zagorju ob Savi bo nepreklicno v nedeljo, dne 23. oktobra 1938 ob pol 3 popoldne na trgu pred cerkvijo. Vsi številni in bogati dobitki bodo razstavljeni in si jih bo vsak lahko ogledal. Obetajo se nam velike množice ljudstva iz bližnje in daljne okolice. Kdor pride s kolesom, bo kolo lahko oddal za čas igre v šrambo na poseben in varen prostor. Številke se bodo razglašale po zvočniku.

Škocijan pri Mokronogu. Prosvetno društvo je zopet oživelo. Preteklo nedeljo smo uprizorili Meškovo igro »Matc«. — Preteklo soboto je mirno v Gospodu zaspal Jerič Ivan iz Škocijana. Pokojnik je bil miren in značjen fant. Pokoj njegovi duši! — V Škocijan je prišel novi kaplan g. Mihelčič Franc. Dobrodošli! — S trgatvijo smo končali, pa nismo posebno zadovoljni.

Sneberje-Zadobrova. Dramatični odsek pevskega društva vabi na otvoritveno prireditev v nedeljo, dne 23. oktobra, ob pol 4 popoldne. Uprizorila se bo Schillerjeva drama »Razbojnik« v petih dejanjih.

Še vedno je pomanjkanje dobrih iger za razne narodne praznike in za praznik zedinjenja. Revija »Ljudski odere«, ki stopa z novim zvezkom v šesti letnik, prinaša dve novi igri za take prilike. Na zahtevo dobite ta zvezek brezplačno na ogled! Pišite dopisnico upravi revije v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

DOBRO ČTIVO

Zastrupljenja so ob gobarski sezoni na dnevnem redu. Teh nesreč pa so ljudje večkrat sami krivi, ker ne znajo ločiti užitnih gob od strupenih. V knjigi: Naše gobe, ki jo je spisal Ante Beg, strokovnjak na tem polju, nam daje navodila za spoznavanje užitnih in strupenih gob, kako rastejo, kako jih nabiramo in sušimo za lastno porabo in kako za izvoz, kako jih pripravljajo naše kuharice v okusna in tečna jedila. Knjiga ima 60 strani besedila in 75 barvnih slik v naravni barvi — tako, da je tekoj vsakemu omogočeno že po sliki ločiti užitno gobo od strupene. Stane vezana 50 din. Dobe pa se tudi same slike nalepljene na karton za nazorni pouk po šolah in pisarnah; cena teh slik je 100 din. Naše geslo mora biti: V vsako hišo knjigo »Naše gobe«. Knjigo je založila Jugoslov. knjigarna v Ljubljani.

Koledarček Kmečke zveze za l. 1939. Te dni je izšel koledarček Kmečke zveze za l. 1939. Obširen je, kot še nobeno leto do sedaj in vsebuje mnogo strokovnih navodil in vse tabele, ki jih potrebuje kmet v vsakdanjem življenju. Opremljen je s svinčnikom in vezan v močno platno. Cena je kljub pretežno tabelaričnemu stavku in obsegu 280 strani ostala enaka prejšnjim letom, to je 10 din za 1 komad. Koledar ne bo služil samo članom Kmečke zveze, ampak tudi vsem onim, ki se ukvarjajo s praktičnim delom. Člani Kmečke zveze ga naročajo pri odborih svojih Krajevnih kmečkih zvez, vsi ostali ga pa dobijo v knjigarnah ali v glavni pisarni v Ljubljani, Miklošičeva c. 17.

RADIO LJUBLJANA

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Čas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, poročila, spored in obvestila.

Četrtek, 20. okt.: 18 Radijski orkester — 18.40 Slovenščina za Slovence — 19.30 Nac. ura — 20 Tamburaški septet — 20.40 Radijski orkester — 22.15 Plošče. — Petek, 21. okt.: 11 Šol. ura — 13.20 Radijski orkester — 18 Ženska ura — 18.20 Plošče — 18.40 Francoščina — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pristopi v izvenevropske gore — 21.10 Komorni trio — 22.30 Plošče. — Sobota, 22. okt.: 17 Otroška ura — 17.40 Plošče — 17.50 Pregled sporeda — 18 Radijski orkester — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19.50 Beseda k prazniku — 20 O zunanji politiki — 20.30 Vesela igra — 22.15 Radijski orkester. — Nedelja, 23. okt.: 8 Radijski šramel — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerkvene glasbe — 9.45 Verski govor — 10 Plošče — 10.30 Koncert društva »Grafikac« — 17 Kmet. ura — 17.30 Koncert narodne glasbe — 19.30 Nac. ura — 19.50 Koncert — 21.30 Plošče — 22.15 Narodne pesmi. — Ponedeljek, 24. okt.: 18 Zdravstvena ura — 18.30 Plošče — 18.40 Kulturna kronika — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Jubilejni simfonični koncert v okviru proslave 10-letnega delovanja radijske postaje — 22.15 Plošče. — Torek, 25. okt.: 11 Šolska ura — 18 Radijski orkester — 18.40 Gradovi na Gorenjskem — 19.30 Nac. ura — 19.50 Vesela kronika — 20 Viljem Ostrovihar, tragedija v 5 dejanjih — 22.15 Radijski orkester. — Sreda, 26. okt.: 18 Mladinska ura — 18.40 Zasnvsko Zagorje nekoč — 19.30 Nac. ura — 20 Prenos opere iz ljublj. gledališča.

Resno opozorilo bivšega dolgoletnega ministra

Praški časopis »Večerc« javlja, da so češke svobodomiselné (framasonske) bratovščine (lože) sklenile, da se prostovoljno razidejo. Do tega sklepa je baje prišlo zato, ker se vodilni framasoni, ki so obenem bili tudi vodilni državniki in politiki, sedaj boje, da ne bi bili zaradi neuspehov svojega delovanja poklicani na odgovor. »Večerc« pristavlja, da tudi to ne bo nič pomagalo, kajti spisek članov framasonskih bratovščin je poznan in tako se ti ljudje, ki so Češkoslovaško ugonobili, ne bodo mogli poskriti. Na koncu ugotavlja list, da je bil bivši predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš odličien član praške framasonske bratovščine, ki se je imenovala »Resnica zmaguje«. »Prager Tagblatt« pa piše, da so prostozidarske lože v ČSR sprejele sklep o svojem razpustu zaradi namere slovaške vlade, da na svojem področju prepreči delovanje prostozidarskih lož.

V »Domoljubu« smo že pred več tedni povedali, da je spravilo Češkoslovaško na rob propada njeno brezverstvo in brezboštvo, saj je bila ta lepa država glavno zavetišče brez-

verskega nacionalizma in komunizma. Zdi se, da se čujoče osebnosti nove Češkoslovaške vsega tega sedaj zavedajo. Razpustili so komunistično stranko in razne framasonske organizacije in gotovo bodo tudi v izbrani svobodnjaški družbi v sokolskih vrstah (že pišejo, da so se vse telovadne ustanove združile) napravili vse. Vsi češkoslovaški listi soglasno pozivajo ljudstvo, naj začne okrnjena Češkoslovaška z novim življenjem. Glede tega je zanimivo pisanje glavnega glasila Češkoslovaške ljudske stranke, ki jo vodi msgr. Šramek. »Lidovy Listy« v svojem uvodnem članku pripisujejo dosedanje neuspehe Češkoslovaške prejšnjim vodilnim krogom. Članek je napisan pod naslovom »Ne začenjajmo svojega novega življenja zopet brez Boga! Med drugim v tem članku stoji tudi tole: »L. 1918. Češkoslovaška ni začela svojega državnega življenja v imenu Sina Božjega, temveč je preganjala Cerkev. Vsi danes vidijo, da je bil to greh in zabloda, ki se je maščevala nad vsem narodom.«

P I S A N O P O L J E

Pismo iz južne zemlje

Citamo v »Domoljub« poročila o veličastnih taborih, ki jih slavi domovina. Brali smo o ustanovitvi izseljenske zbornice... stvari, ki nas gotovo vzpodbujajo in nam poživljajo ljubezen do doma. Tukaj pa živimo vsakdanje zimsko življenje. Vendar se je zima že prelomila in si kmet želi dežja za pomladansko setev. Je namreč precej suho.

Tukaj med nami je vedno kaj novega in živahnega. Zadnje čase smo imeli celo vrsto zanimivih dogodkov. Prepirov med našimi seveda ne bo nikoli konec, ker sicer bi svoj rod zatajili, pa smo vendar doživeli sedaj združitev dveh društev, ki sta si bili od kraja zelo narazen. Sprevideli so eni in drugi, da imajo isti cilj, namreč ostati zvesti Slovenci in si medsebojno pomagati in se tudi skupaj poveseliti. Tako sta se združila »Taborec in »Prosveta«, ki bosta sedaj lahko dala najboljši igralski in pevski zbor z združenimi močmi.

Znamenje večje harmonije je tudi lepo uspela šolska prireditev v Villa Devoto, kjer so nastopila vsa društva in tudi obe šoli, to je naša paternalska šola, ki jo vodijo šolske sestre, in šola iz Villa Devoto, ki je samostojen organizem. Na prireditvi je bilo nad tisoč ljudi.

Značilna dogodka sta tudi proslava kraljevega rojstnega dne, ki je bila v najlepši tukajšnji cerkvi ob zelo obilni udeležbi. Zapel je naš moški zbor, ki je kljub temu, da organist ni obvladal skladbe (našemu pevovodji Jekšetu niso dovolili, da bi sam igral) vzdržal in odnesel pohvalno priznanje.

Druga, še bolj pomembna prireditev je bila 1. septembra. Prirejena po špansko. Njen namen

je bil, pokazati vsaj mal drobček naše umetnosti tukajšnjim ljudem. Slovenska je bila igra (»Dve materici«), toda prevedena na špansko, slovensko je bilo petje. Tudi uvodna beseda je morala biti španska. Prireditev je uspela naravnost živovito, saj je bilo prodanih 1300 vstopnic. Velikanska dvorana je bila napolnjena. Udeleženci so bili več ko dve tretjini španjci. Pa so bili zelo zadovoljni in nadvse presenečeni, kako je mogoče, da preprosti delavci zmorejo tako petje, in kako je mogoče, da vodi zbor navaden mizar. Pevovodja Jekše je namreč mizar in le zvečer umetnik. Lahko si mislite, da se doslej z nobeno prireditvijo ni napravilo več za poznanje našega imena med tukajšnjimi ljudmi.

Namen te prireditve je pa bil prvotno nekaj poklon kot zahvala in priporočilo za potrebo po bolnišnicah. Tukaj je namreč vsakomur v javnih bolnišnicah oskrba brezplačna. Te bolnišnice vodijo usmiljene sestre, med temi je tudi enajst Slovenk po raznih bolnišnicah. In to je bil povod te prireditve. Na tukajšnjo javnost je to seveda napravilo zelo lep vtis, ker vidijo, da smo dostojni ljudje, ki poznamo hvaležnost, da smo pa tudi kulturni, ker imamo tako lepo pesem.

Vtis prireditve je bil naravnost čudovit. Sedaj stojimo pred velikim evarističnim kongresom, na katerem bomo tudi Slovenci po naših skromnih močeh sodelovali.

Druge novice pa so preveč osebne, da bi mogel »Domoljub« zanje imeti prostora, zato naj pristanem le še mnoge pozdrave in imenu vseh rojakov. — Hladnik Janez.

Kmečka stanovska zavednost

Noben stan pod soncem ni bolj upravičen biti ponosen na svoje mesto v človeški družbi kakor sme in upravičeno more biti ponosen kmečki na važnost svojega poklica. Rekli smo že, da bi brez kmeta človeštvo nujno moralo propasti, ne samo, ker bi ne bilo kaj jesti, ampak propedale bi tudi tovarne, ker bi zmanjkovalo eurovin, ki jih v glavnem prideluje kmet. In vendar, glejte čudo: noben stan ni bolj zaničevan in zasmehovan ko kmečki. Če se nerodno obrneš, pravijo da si kakor kmet; če kakšno bolj odurno zineš, si kmečki, če si neokusno oblečen, ki kmetave, če si v zadregi, si kmečka nevesta, kratko in malo: kar je manj vrednega, je v ustih nekmečkih slojev — kmečko — torej vredno pomeha in obsojanja. Tako je pri nas Slovencih, ni pa tako drugod, pri drugih narodih, kjer je kmet »gospod kmet«, spoštovan in cenjen, kakor zasluži.

Kako da je prišel slovenski kmet že kar nekako v pregovor kot nekaj manj vrednega in pomanjkljivega? Zato, ker je — boste rekli, netotesan, neroden, neuk itd. — ali vse to ni poglavitno; — zato ker je stanovsko nezaveden. Tak je pa zato, ker nima stanovske izobrazbe. Sam se ima za nekako manjvrednega, svoje kmečke noše (v kolikor jo še ima) se sramuje, svoje delu in življenju primerne hoje in kretni, ki niso gibčne, ga je nekako sram, zaradi svoje preproste govornice mu je nerodno. Vae to drugi sloji opazujejo in beležijo ne kot nekaj kmečkemu človeku svojskega in posebnega, zanimivega, marveč kot nekaj smešnega, malo vrednega. Lep primer za resničnost te trditve so kmečka dekleta, ki pridejo v mesto; ni ji še padla kmečka zemlja s čevljev, pa je že zdavnaj gladko zavrgla vse, kar je spominjalo na njeno kmečko poreklo. Ker ni zrastle v stanovski samozavesti, da kmečka hiša prav tako zasluži spoštovanje, kakor mestna palača.

To nenormalno vrednotenje vsega kar je kmečkega se ne bo nehalo prej, dokler se mu kmet sam kot stanovska celota ne bo postavil v bran. Dokler ne bo kmet kot še vedno ne samo daleč najvažnejši, ampak tudi daleč najštevilnejši slovenski stan dosegel, da se bodo tudi mestni in delavski in uradniški ter obrtniški otroci po šolah

učili spoštovati in upoštevati kmečki stan, kakor mu gre. To bo pa dosegel, če bo nekoč njegova prava stanovska vzgoja in izobrazba vzbudila v kmečkem stanu enotno voljo, da do tega pride. Zgodilo se bo takrat, ko bo naš kmet v vprašanjih, ki se tičejo stanu, enoten in organiziran.

Kmečka stanovska skupnost.

Kmečka stanovska skupnost je otrok stanovske izobrazbe in vzgoje. Samo pripadnik kakega stanu, ki ve kaj je njegov stan, kaj ta stan hoče, koliko dragocenih vrednot v sebi hrani za narod, bo tudi zvest član stanovske skupnosti. Slovenci gotovo nimamo stanu, ki bi bil manj dostopen za to skupnost kakor je kmečki. Da je temu tako, je razumljivo. Za vsak drug poklic moraš v posebne šole, če hočeš le malce priti naprej, za kmečki poklic do sedaj tega »ni bilo treba«. Če gre kmečki fant ali deklet za delavca v tovarno, je takoj član in članica strokovnih delavskih organizacij — dokler je na kmetih, tega »ni treba«. Način življenja in dela je na kmetih veliko bolj razvit in raztresen kakor v mestih ali tovarnah. Vsak kmet s svojo družino je silno samostojen in neodvisen, kar je na eni strani neprecenljivo bogastvo, na drugi strani pa tudi velika ovira za skupne akcije stanu kot takšnega. Z ozirom na to je kmečkemu človeku še prav posebno potreben poudarek stanovske pripadnosti. Zavest stanovske skupnosti bo prišla sama od sebe, kakor hitro bo naš kmečki živel dovolj stanovsko vzgojen. Dokler pa tega ne dosežemo, bo tudi organizatorno prizadevanje za stanovsko skupnost ostalo na pol poti in ne bo moglo doseči trajnih, zanezljivih uspehov.

Vae naše dosejanje ugotovitev govorijo za to, da je treba stanovski izobrazbi slovenskega kmeta posvetiti v bodoče vse več pozornosti in ji pripisati mnogo večje važnost kot doslej. V tem vprašanju so korenine zla, v. uničuje naš kmečki stan. Menda ni Slovenca, ki bi ne hotel z vso svojo dušo, da se naš narod ne le ohrani, ampak razvija in napreduje ter izpolni poslanstvo, ki mu ga je Bog namenil na tem lepem, pa nevarnem kosu zemeljske oble. Zato tudi ne bi smelo biti Slovenca, ki bi ga vprašnje obstanka in razvitka

kmečkega stanu ne zanimalo, pa naj bo izobrazbenec, mešan, obrtnik, umetnik ali karkoli. S kmečkim stanom stojimo in pademo. Če se je posebej nas prepričati, da igra v vprašanju ohranitve tega stanu odločilno vlogo kmečka stanovska izobrazba, potem za nas vse iz tega spoznanja izhaja narodna dolžnost, da se za to izobrazbo zanimamo, o njej razmišljamo in vsak na svojem mestu in po svojih močeh zanjo nekaj storimo.

Naše škodljive rastline

V listnatem gozdu prevladuje pri nas, zlasti v višjih legah bukev, po nižjih pa hrast. V zgolj ali po večini bukovih gozdih, kjer stoji, zdi se, da ne bomo preveč predrzni, če trdimo, naše najlojše drevo, kot orjaško stebrovje v naravnih gotskih cerkvah, tesno drugo pri drugem, da tvorijo njih krošnje mogočno streho, vlada hladen, za človeka prijeten somrak, ki pa ne daje drugim, spodaj rastočim rastlinam niti dovolj vlage, niti dovolj sonca. Zaradi tega najdemo v bukovih gozdih le malo spremljevalk. Med drugimi srečavamo zajčjo deteljico, šmarnico, dišečo perlo, nekaj mahov, pa še ti so jako borni, in končno še volčjo jagodo, ki je vsem dobro znana strupena rastlina, o čemer je bil govor že v nedeljskem »Slovenec«. Več podrasti je tam, kjer se drve nekoliko razmakne; tam srečavamo našo brezo in negnoj, ki je ali nizko drevo ali pa grm, kakršne so pač življenjske prilike. Lep je ta grm, zlasti spomladi, ko ga krasi lepo, v mnogovrstnih grozdih zbrano rumeno cvetje. Njegov lub je po vejah sivozelen in gladek, po deblu pa razpokan. Dolgocepljati listi so troštevni, sličijo deteljnim listom, na spodnji strani so svetlejši, na zgornji temnejši. Lepi rumeni cveti so metuljasti. Iz njih se razvijejo dolgi, črkavi stroki z mnogimi semeni.

Veliko več podrasti kot v bukovih gozdih, kjer morajo rastline silno hiteti, da odcveto zgodaj spomladi, ko se razšopiri bujno bukovno zelenje, najdemo v hrastovih gozdih. Sploh je hrast dobričina, ki privoščiti tudi drugemu drevu, da se naseli v njegovi bližini. Drevo ima sicer gosto z listi posejano krošnjo, toda njegove veje so tako razkrcene, da najdejo sončni žarki še vedno dovolj prostora med njimi in morejo do tal.

V njegovi sosesčini srečavamo brin, brogovito, čremso, češmno, glog, lesko in še druge, s katerimi se bomo spoznali v teku našega kramljanja.

Dočim negnoj ne škoduje gozdovom, četudi je sicer strupeno drevo, zlasti njegovo seme, so pravkar našeti grmi gozdovom na kvar, ker jemljejo drevu prostor in hrano.

Ustavimo se na kratko pri brinu, ki je vsem dobro znan grm ali nizko drevo. Rezbarjem in strugarjem daje dober les; mehak je in žilav; še bolj kot les čislajo njegove jagode, iz katerih pripravljajo poleti in pozimi dobrodošli brinjevec in v zdravilstvu znano brinjevo olje in še toliko drugih koristnih stvari. Kljub temu so ga ustrelili med naše škodljive rastline, ker je gozdovom na kvar, zlasti tam, kjer se je močno razpasel. Njegove veje so razkrcene, pa tudi na kvišku mole in nosijo svetlozeleno, iglam podobne lističe; na sredini imajo belomodro prog. Cveti so združeni v mačice, pa ločeni na dve rastlini; na eni so pestični, na drugi pa prašni. Iz plodnice se razvije v prvem letu zelena, v drugem temno rujava in končno modro nadahnjena jagoda.

V vlažnih gozdih ali na bolj vlažnih mestih v gozdih najdemo brogovito ali kot ji pravijo tudi kozjo pogačico, kačji les, kalino, kalinovo ali melozovino, ki je tudi grm s sivim, tu in tam pikčastim lubjem. Njene veje so v mladosti zelene in včasih robate. Listi pa so veliki in trokrti, pa debelo nazobčani. Srednji, rumenkasto beli in obrabni beli cveti so združeni v velika kobilasta razcvetja. Dočim so prvi plodni, so drugi jalovi. Njihova naloša je le vabiti žuželke na obisk. Iz pestičev se razvijejo rdeče jagode.

»Ali ima tvoja žena vedno zadnjo besedo?«
»Včasih ne, to je takrat, kadar govori s drugimi ženskami.«

Mati, najboljši veroučitelj

Iz Rusije poročajo katoliškemu tedniku: Versko življenje v našem smislu je v Rusiji prav za prav prenehalo. Javna služba božja je postala posebnost svoje vrste, šola in javnost pa sta vsa v protikrščanskem duhu. Tako je v Rusiji že dvajset let. A navzlic vsemu pričakovanju in prerokovanju pa morajo uradne oblasti le priznati, da je celo med mladino, ki je že opravila protiversko šolo, veliko število vernih. Kdo jih je učil veroučitelj? Duhovniki so skoraj vsi odstranjeni, prav tako pa tudi večidel vernih ljudi. Tisti, ki so jim znane današnje ruske razmere, pa pravijo, da so postale matere, babice, dedje in drugi člani družine otrokom apostoli v imenu Jezusa Kristusa. Zdaj je v Rusiji prav za prav en sam veroučitelj, in to je: mati. Izkazalo se je pa, da je ona tudi najboljši katehet. Preprosto materino ali babičino pričevanje o Kristusu močno vpliva in vpliva večkrat, kot je to všeč brezbožniški državi.

NAZNANILA

Vsem, ki ste trpeli in umirali na bojnih poljanah, je posvečena v spomin vojna drama »Ziv pokopane«, ki jo bo uprizorilo Katoliško prosvetno društvo v Velikih Laščah v soboto 29. oktobra ob pol 8 zvečer in v nedeljo 30. okt. ob 3 popoldne v zadržni dvorani v Vel. Laščah. Vsa javnost iskreno vabi odbor.

Brezplačno na ogled dobite revijo »Ljudski oder«, če pišete dopisnico na upravo revije v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Opozorilo upokojevcem državnih železnic v Ljubljani. Direkcija državnih železnic v Ljubljani poziva upokojece, provizioniste in miloščinarje, katerim ona nakazuje pokojninske prejeme, da

se takoj zglase pri pristojnih uradih (pri katerih naročajo premož in zahtevajo vozne ugodnosti), kjer bodo prejeli tiskovine in navodila za predložitev prijav za prejemanje osebnih in rodbinskih

draginskih doklad. Te tiskovine so brezplačne. — Upokojevcem, ki bivajo izven območja železniške direkcije v Ljubljani, bo direkcija poslala tiskovine za prijavo na njihove naslove.

— Gospodom organistom in pevovodjem! Za praznik vernih mrtvih se priporoča lahka latinska črna maša »Requiem«, ki je izšla v II. natisu, od skladatelja M. Vurnika. Dobiva se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, Mohorjevi knjigarni in Celju in pri sklad. v Borovnici za znižano ceno 13 din.

Skrbi vas, kaj boste letos igrali za praznik Kristusa Kralja. Če imate revijo »Ljudski oder«, najdete polno nasvetov, pa tudi dve novi igri za to priložnost. Pišite takoj dopisnico upravi revije (Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana), ki vam pošlje rada zvezek brezplačno na ogled!

ZA DOBRO VOLJO

Debelušna gospa je stala na avtomatični tehtnici, v naročju pa držala svojega majhnega, drobnega možička, ko je baš prišla mimo gospa Rozalija, ki je začudena obstala:

»Ja, kaj pa počenjate, gospa Marta?»

»Veste, dandanes je treba povedo varčevati. Moža vzamem v naročje, stopim na tehtnico, vržem dinar v odprtino, potem pa število kilogramov delim na polovico.«

★

Sodnik: »Ni bilo dosti, da ste ukradli pet tisoč dinarjev, pač pa ste vzeli še uro, prstane in drugo zlatino.«

Obtoženec: »To sem storil zato, ker sem se spomnil izreka, da samo denar ne stori človeka srečnega.«

★

»Vaše mesto je vroče in neprijetno kot peklec,« se je hudoval iz Amerike došli domačin.

»Vi, Amerikanci ste bili pa res že povsod,« ga je zavrnil sosod.

★

Mesar, kateremu so na dražbi prodali mesarjjo, je nekoga jutra srečal znanega dimnikarja, ga ustavil ter vprašal: »Povej mi no ti, za kom pa ti žaluješ, kaj si vedno v črnem?«

»Za tvojo mesarjjo,« ga je ošvrknil dimnikar ter šel za svojim poslom.

DIZN-K-NEU
ZASTONJ

Mislila je, da je Nadina nočna srajca bela ...
... dokler ni prenočila pri prijateljici,
ki pere svoje perilo z Radionom!

Kaj ustrelila te je - tako velik je bil razloček!
Kako je mogoče perilo tako lepo oprati? Se more
še bolj truditi in mučiti kot se ona?

Prav gotovo ne, - to je pri Radionu tudi nepotrebno: brez drgnjenja in mescanja poslano perilo tako
žudovito belo. Pri počasnem kuhanju se razvija v
Radion raztopini na milijone kisikovih mehurčkov,
ki prodirajo skozi perilo in prizanesljivo odstranijo
vso nesnago, že je še tako trdovratna. Popolnoma
čisto in popolnoma belo - je samo Radion bela
perilo.

**SCHICHTOV
RADION**

ni čistejše beline od Radion beline

Pred vselitvijo v nove lokale bočemo izprazniti vso našo zalogo ter smo cene znižali do skrajnosti.

Posebno pa smo znižali cene **ostankom** za moške in ženske obleke, zimske suknje in plašče, kakor tudi ostankom od vseh vrst blaga. Na zalogi vse vrste odeje, deke, gradl za modroce, žima, morska trava itd. ter sploh vse kar je potrebno za nevestine bale. Priporoča se vsem bralcem Domoljuba trdka

F. I. Goričar

Ljubljana, Sv. Petra c. 29 in 30

Soparno je bilo, tako da se v uradu pismarjem kar nič ni ljubilo delati. Končno so se štirje umaknili v hladnejši kot, si pripovedovali šale, uganjali burke ter se pri tem krohotali. Odpro se vrata in naenkrat stoji pred njimi sam gospod predstojnik.

«Gospodje, kaj pa vendar mislite z vašim krohotaanjem, saj boste vse ostale kolege zbudili, ki so nekoliko zadremali.»

Kiparska, pozlatarska delavnica

lastna izdelava kipov iz lesa, gipsa, umetnega kamna, za in prosto. Božične jasičke vsake vrste. Kipi iz lesa sv. Terezike 100 cm Din 920.—, 120 cm Din 1670.— Renoviranje oltarjev itd. cene nizke, za delo se jamči.

Dragotin Hrovat, Domžale

izdelovatelj oltarjev, podob in križev pots.

Ne navaden samomor. Na edinstven način si je v madžarskem kraju Kiskunhalasu končal življenje neki Aleksander Dioszegy. Mladi mož je imel za zaročenko najlepše dekle v kraju. V enem poletju se je dekle seznanilo z nekim budimpeštanskim letovističarjem in se zaljubilo vanj. Dioszegy je poskušal na vse načine, da bi končala svoje razmere a tem moškim, pa je bilo vse zaman. Te dni je nesrečnemu Aleksandru poslala s hladnim odslovišnim pismom tudi zaročni prstan. To je na Dioszegyja tako učinkovalo, da je doma nabil prastaro pištolo, toda namesto krogle je dal vanjo prstan, ki ga je dobil nazaj. Nato si je to nenavadno »kroglo« pognal v sence. Strel je prstan popolnoma razobličil. Deli prstana so Dioszegyja tako težko poškodovali možgane, da je bil na mestu mrtev.

Zahvala

Upravi „Domoljuba“.

Dne 6. t. m. mi je požar uničil hišo z vsemi premičninami, kakor tudi hlev, skedenj in šupo. Kot redni naročnik Vašega lista mi je uprava takoj izplačala 1000 Din podpore, za katero se ji najiskrejeje zahvaljujem. Vsakomur priporočam, da postane naročnik Domoljuba, ker si s tem zagotovi v slučaju požara to prekorisno zavarovanje! Z odličnim spoštovanjem.

Ivana Blažun, Smlednik 26.

Sprevednik Skotu, ki se je peljal s peronsko karto: »To je vendar le listev za peron.«
Skot: »Saj, saj, čisto v redu, saj se peljem na drug peron.«

Avtomobilist (ki se je k mehaniku pripeljal kar skozi zid delavnice). »Ravno prav, sem bil itak namenjen k vam zaradi zavore.«

Raziskovalec (ki je pri zamorcih videl telefon): »Za voljo, telefon?«
Zamorci: »Da, da, mar pri vas ne poznate telefona?«

Navdušen protialkoholni agitator: »Kaj je povod, da doma pretepetate svojo ženo. Zganjel Kaj je vzrok, da zanemarjate svoje otroke? Zganjel In kaj je vzrok, da celo na svoje gospodarje streljate? Zganjel In končno, kaj je vzrok, da jih zgrešite? Tudi zganjel«

»Domoljuba« stane 38 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inšertno in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečija. — Urednik: Jože Košiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čež.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglašje se plačuje naprej.

Deteljini odpadki

zmleti so najboljše močno krmilo za govedo, 100 kg Din 90.—. Sever & Komp., Ljubljana.

Klapca sprejme takoj Goslinčar V., Kleče 4, p. Dol.

Krojaškega vajenca

sprejemem takoj z vso oskrbo. Bobnar, Godešič, Škofja Loka.

Hišo prodam. Polzve se Jurčkova pot št. 67, Ljubljana.

Nov redilni prašek

»REDINE« za prašiče. Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadoluje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek 6 din, po pošti 12 din: 3 zav. po pošti 24 din, 10 zav. po pošti 72 din, ter priporočamo, da naroči eden za več sosedov skupaj. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kane, Ljubljana, Židovska ulica 1.

Nagrobne spomenike

iz starega pokopališča sv. Krištofa dobite za nizko ceno pri kamnoseku Franjo Kunovar, pokopališče sv. Križ, Ljubljana.

Brinje in fige

nudi Sever & Komp., Ljubljana.

Krava

dobra mlekarica, naprodaj. — Dobrova, Graben 39.

Izgotovljene

površniške HuBERTUS, toplo perilo in vasa zimska oblačila nudi najboljše in najcenejše Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

3000 kg detelje prodam. Abačeviči, Podpeč št. 17 p. Videm, Dobrepolje.

Bahač: »Ko sem prišel v mesto, nisem imel cele srajce na sebi, danes pa imam stotisoče.«
Sosed: »Uboga perica.«

»Moj sin bi rad vzel vašo hčer. Ali zna kuhati?«

»Zna, če ima sredstva za to. Ali vaš sin ve, kako se ta sredstva dobe?«

Kolarški pomočnik

prvovrsten, se sprejme takoj. Pismene ponudbe z navedbo dosedanjih sprideval poslati na Larnik Ferdo, Rače pri Zid. mostu.

Kolesa najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550.— naprej. — Nova trgovina, Ljubljana, Tyrševa cesta 86, (nasproti Gospodarske zveze).

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno. Pišite: »Anos«, Maribor.

Dehle za kmečka dela sprejemem. Naslov v upravi Domoljuba pod števil. 16.502.

Klapca za vsa kmečka dela iščem. — Savlje št. 56, Jezica.

Smokve - rozine

na zalogi. Veletrgovina južnega sadja, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 48.

Orbavo protje

vsako množino, takoj kupim. Oto Jerab, plestarstvo, Stražišče pri Kranju.

Konja šestletnega, pri dneva, za vsako uporabo, voz pripravil-vec ter večjo množino trpežnih jabolok prodam. Černe, Kranj.

Mošova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izoborno, obatojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenice za 150 litrov Din 20.—, po pošti Din 85.—, 2 steklenice po pošti 55 Din. — Prodaja Drogerija Kane, Ljubljana, Židovska ulica 1.

Zahvala.

Naiprisrčneša hvala prijateljem in znancem, ki so mi ob smrti moje žene kakorkoli izkazali sožalje in počastili rajnico s cvetjem. Vsem Bog plačaj! Franc Koželj, Zagorje ob Savi.

Pisava razodeva hlevka. To je trdil Francoz Hocqart že pred dobrimi sto leti. Danes obstoja o človeški pisavi že cela znanost, ki iz pisanih črt razlaga značaj dotičnega pisea. V najnovejši dobi priporočajo zdravnikom, naj iz pisave svojih pacientov sklepajo o njihovem zdravstvenem stanju. Strokovnjaki trdijo, da dobra preiskava in presoja bolnikove pisave nadkrili v uspehu še tako natančne telesne preiskave. Nek dunajski zdravnik pripoveduje značilen primer neke matere, ki je iz pisave svojega sina točno pogodila njegovo bolezen in s svojo točno sodbo presenetila učenega zdravnika.

Trpežne čevlje

smučarske, štetletne, škornje in druge, najugodnejše dobite pri **Jernej-u Jeraj, Zapogje 10** Smlednik

Najmanjša divja sver živi v Avstraliji. Domačini jo imenujejo Mulgura. Komaj 15 cm je dolga in vendar nenasična. Lovi živali, ki so mnogo večje od nje, ter jim izsesa kri. Zajci, kokoši, golobi, celo mali prašiči nimajo pokoja pred nenasično, ki ni večja od naše pedi. Z ostrimi zobmi se zaje za uhlji, raztrga krvno žilo in pije dotlej, da sita zaspi. Pri vsej divjosti svoje narave živijo krvoločne male živalice nežno družinsko življenje. Samica nosi svoje mladiče na seskkih cel mesec in z njimi skače previdno čez drn in strn. V skritih gnezdih dobivajo lovci često po 15 smrčkov tesno stisnjenih drug ob drugoga, ki se vedejo, kot da bi bili najnedolžnejše stvarce na svetu.

Novo brinje in fige

v najboljši kakovosti dobite pri trvdki **Fran Pogačnik, Ljubljana, Tyrševa t. (Dunajska) 33** v Javnih skladiščih (Balkan)

Sodnik: »Kako to, da ste prebodli kolo avtomobila?«

Sofer: »Čez steklenico sem peljal.«

Sodnik: »Ali je niste videli?«

Sofer: »Ne, ker jo je imel pijanec v žepu.«

Jatnik (ki mu je veter vzel klobuk): »Poglejte, moj klobuk. Ali naj tečem za njim?«

Paznik: »Kaj pa ja, da mi pobegneš. Tu boš ostal in počakal, pa jaz skočim za klobukom.«

Kmetovalec!

Najboljšo slamoreznilo, mlin in prešo za sadje in grozdje, trijer, čistilnik, plug in brano, kotel za krmo in žganje, pumpe za vodo in gnojnico, poljedelsko orodje, vse stavbene in vodovodne potrebščine, železo, črno, pocinkano, bakreno in medenastno pločevino in vs drugo železino dobite po nizkih cenah v stari domači trgovini

Fr. Stupica v Ljubljani

Gospodarska cesta št. 1.

Jaka in Janez sta bila dvojčka, oba pa sta se zagledala v Zagorjevo Ivanko. Ob neki priliki je Janez nagovoril: »Ivanka, takoj rad te imam. Vsako jutro si ti moja prva misel.«
Ivanka: »Jaka trdi ravno isto.«
Janez: »Ivanka, jaz vatanem eno uro prej kot on.«

Sluga hotela »Pri ruskem carju« je v zgodnjih jutranjih urah pometal in sušil hodnik, ko zabrni telefonski zvonec. Sluga, prašen, zamazan, kakršen je bil, je vzel sušalko v roko ter zaklical: »Halo, tu ruski car.«

Gospodična (ki je v avtom podrla policista, ki je na križišču urejeval promet): Moja krivda ni, kaj pa stojite tu sredi ceste.«